

**T.C.
ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KLİNİK PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI**

**ERGENLERDE SOSYAL ORTAMLARDA GELİŞMELERİ
KAÇIRMA KORKUSU, BAŞARI VE YALNIZLIK
DEĞİŞKENLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ**

Yüksek Lisans Tezi

Süleyman Yalçın

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Eylem ÖZTEN

İstanbul - 2019

T.C.
ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KLİNİK PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI

ERGENLERDE SOSYAL ORTAMLARDA GELİŞMELERİ
KAÇIRMA KORKUSU, BAŞARI VE YALNIZLIK
DEĞİŞKENLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Yüksek Lisans Tezi

Süleyman Yalçın
174102201

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Eylem ÖZTEN

İstanbul - 2019

T.C.
ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS TEZ SINAV TUTANAĞI

GENEL BİLGİLER

Öğrenci No	: 174102201
Öğrenci Adı Soyadı	: Süleyman Yalçın
Anabilim Dalı	: Klinik Psikoloji
Tez Danışmanı	: Doç. Dr. Eylem Özten
Tezin Başlığı	: ERGENLERDE SOSYAL ORTAMLARDA GELİŞMELERİ KAÇIRMA KORKUSUNUN(GKK), BAŞARI VE YALNIZLIK DEĞİŞKENLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

TEZ SAVUNMA SINAVI TUTANAĞI

Toplantı Tarihi	: 30.05.2019	Saati	: 13:30
Öğrenci Savunmaya	: ☒ GELDI		
Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin ilgili hükümleri uyarınca tez bilimsel olarak incelenmiş, adayın tez çalışmasını sunmasının ardından, adaya tez çalışması ile ilgili sorular yöneltmiştir. Yapılan değerlendirmeler sonunda adayın tez çalışmasıyla ilgili aşağıdaki kararı, ☒ OY BİRLİĞİ ☐ OY ÇOKLUĞU ☒ Yapılan savunma sınavında adayın başarılı bulunması sonucunda tez KABUL edilmiştir. ☐ Yapılan savunma sınavı sonucunda tezin DÜZELTİLMESİ için ay EK SÜRE verilmesinin Enstitü Müdürlüğüne önerilmesi kararı alınmıştır. (en fazla 3 ay) ☐ Yapılan savunma sınavının sonucunda tezin REDDEDİLMESİ kararı alınmıştır.			
Savunmada Tezin Başlığı	: ☒ Değişmedi. ☐ Değişti.		
Tezin Yeni Başlığı	:		
Öğrenci Savunmaya	: ☐ GELMEDI		
Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin ilgili hükümleri uyarınca yukarıda belirtilen tarih ve saatte Tez Savunma Jürisi toplanmış ancak ilgili öğrenci savunma sınavına gelmemiştir. Adayın tez çalışmasını Jüri önünde sunmadığı için yapılan değerlendirmeler sonunda adayın tez çalışmasıyla ilgili aşağıdaki kararı, ☐ OY BİRLİĞİ ile REDDEDİLMİŞTİR.			

ile almıştır.

Tez Sınavı Jürisi	Unvanı, Adı Soyadı	İmza
Danışman Üye	Doç. Dr. Eylem Özten	
Üye	Dr. Öğr. Üyesi Oğuz Tan	
Üye	Dr. Öğr. Üyesi Erkal Erzincan	

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Ergenlerde Sosyal Ortamlarda Gelişmeleri Kaçırma Korkusu, Başarı ve Yalnızlık Değişkenleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” adlı çalışmanın, tarafımdan, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

Tarih

.../.../.....

Süleyman Yalçın

İmza

ÖZET

(YALÇIN, Süleyman, Yüksek Lisans, İstanbul, 2019)

ERGENLERDE SOSYAL ORTAMLARDA GELİŞMELERİ KAÇIRMA KORKUSU, BAŞARI VE YALNIZLIK DEĞİŞKENLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Teknolojik gelişmelerin hızla ilerlediği günümüzde özellikle sosyal medya siteleri insanlar için önemli ve vazgeçilmez bir araç haline gelmiştir. Bu araştırma ile sosyal ortamlarda gelişmeleri kaçırma korkusu yaşayan ergenlerin, akademik başarı ve yalnızlık düzeylerinin üzerindeki etkisinin ve bu etkinin sosyo-demografik değişkenler açısından değerlendirilerek incelenmesi amaçlanmıştır.

Araştırma 2018-2019 eğitim-öğretim yılında Antalya ili Alanya ilçesinde bulunan özel bir lisede okumakta olan random seçilmiş 71 erkek, 62 kadın olmak üzere toplam 133 kişiden oluşmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Kişisel Bilgi Formu, UCLA Yalnızlık Ölçeği ve Üsküdar Gelişmeleri Kaçırma Korkusu Ölçeği kullanılmıştır.

Araştırmadan elde edilen bulgulara göre gelişmeleri kaçırma korkusu sahip olunan sosyal medya hesabına, en sık kullanılan sosyal medyaya ve sosyal medyada geçirilen günlük ortalama zamana göre anlamlı bir farklılık göstermiştir. Akademik başarı açısından bakıldığında cinsiyet, disiplin cezası ve aylık gelir düzeyi değişkenlerinin anlamlı bir farklılık gösterdiği görülmüştür. Yalnızlık düzeyi açısından bakıldığında ise sosyo-demografik değişkenlerin herhangi biriyle anlamlı bir farklılık göstermediği görülmüştür. Gelişmeleri kaçırma korkusu, yalnızlık düzeyi ve akademik başarı arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Araştırmanın sonunda elde edilen bulgular tartışılmış, ulaşılan sonuçlara ve gelecek çalışmalara ilişkin önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Gelişmeleri Kaçırma Korkusu, Sosyal Medya Kullanımı, Yalnızlık, Akademik Başarı

ABSTRACT

(YALÇIN, Süleyman, Master's Degree, Istanbul, 2019)

INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN FEAR OF MISSING OUT IN SOCIAL ENVIROMENTS, SUCCESS AND LONELINESS VARIABLES IN ADOLESCENTS

Social media platforms have become very important and essential for daily life of people with the worldwide accessibility to the Internet. In this research, it is aimed to find out what is the impact on academic success and loneliness in adolescents who suffer from fear of missing out in social environments and it is also aimed to examine these impacts on the sociodemographic factors.

The research has been made with randomly chosen 133 students which of 71 male and 62 female students who are educated in a private high school in Alanya, Antalya during the term of 2018-2019. In this research, it has been used Personal Information Form, UCLA Loneliness Scale and Developments Fear of Missing Out Scale of Uskudar University.

With the findings of the research, fear of missing out differs in type of social media platform of the user, frequently used social media platform and daily time spent of the user in social media. Besides, gender, disciplinary punishment and income level of the students were differed significantly when it is come to the academic success. Moreover, it is found out that sociodemographic variables were not differed from each other in the aspects of loneliness level. Furthermore, it cannot be found relations among fear of missing out, loneliness level and academic success.

As a result of the research, the findings were discussed and suggestions about further researches were made.

Keywords: Fear of Missing Out, Social Media Usage, Loneliness, Academic Success

İÇİNDEKİLER

YEMİN METNİ	i
ÖZET.....	ii
ABSTRACT	iii
İÇİNDEKİLER	iv
TABLolar VE ŞEKİLLER DİZİNİ	viii
KISALTMALAR VE SİMGELER LİSTESİ.....	x
BÖLÜM I	1
GİRİŞ	1
1.1 Araştırmanın Amacı	4
1.2 Hipotezler	4
1.3 Sayıtlılar	4
1.4 Sınırlılıklar.....	4
1.5 Araştırmanın Önemi	4
BÖLÜM 2.....	6
Kuramsal Çerçeve ve İlgili Literatür	6
2.1 Sosyal Medya	6
2.2 Sosyal Medya Özellikleri	7
2.3 Sosyal Medya Etkileri	8
2.4 Sosyal Medya Çeşitleri.....	9
2.4.1. İletişim	9
2.4.1.1. Bloglar.....	9
2.4.1.1.1. Blogger.....	9
2.4.1.1.2. Wordpress	10
2.4.1.2. Mikro Bloglar.....	10
2.4.1.2.1 Twitter.....	10
2.4.1.2.2 Tumblr.....	10

2.4.2 Sosyal Ağlar.....	10
2.4.2.1 Facebook.....	11
2.4.2.2 My Space	11
2.4.2.3 LinkedIn	11
2.4.3 Wikiler	11
2.4.3.1 Wikipedia.....	12
2.4.4 İçerik Toplulukları	12
2.4.4.1 Youtube.....	12
2.4.4.2 Instagram.....	12
2.4.4.3 Flickr	13
2.4.4.4 Foursquare.....	13
2.4.5 Diğer	13
2.4.5.1 Whatapp	13
2.5 Sosyal Medya Bağımlılığı	13
2.6 Ergenlik Döneminde Sosyal Medya Kullanımı.....	14
2.7 Yalnızlık Kavramı	15
2.7.1 Yalnızlığın Türleri	16
2.7.1.1. Sosyal Yalnızlık	17
2.7.1.2. Duygusal Yalnızlık	17
2.7.1.3. Gizli Yalnızlık.....	18
2.7.1.4. Triad Yalnızlık	18
2.7.2. Yalnızlıkla İlgili Kuramsal Yaklaşımlar	18
2.7.2.1. Psikodinamik Yaklaşım Göre Yalnızlık.....	18
2.7.2.2. Bilişsel Yaklaşım Göre Yalnızlık.....	19
2.7.2.3 Varoluşçu Yaklaşım Göre Yalnızlık	19
2.7.3. Ergenlerde Yalnızlık	19
2.7.4 Yalnızlık ve Sosyal Medya	20
2.7.5. Gelişmeleri Kaçırma Korkusu(FoMO)	21

2.7.6. Akademik Başarı	22
BÖLÜM 3.....	24
YÖNTEM.....	24
3.1 Araştırma Modeli	24
3.2. Evren ve Örneklem.....	24
3.3. Veri Toplama Araçları.....	24
3.3.1. Kişisel Bilgi Formu.....	24
3.3.2. Üsküdar Gelişmeleri Kaçırma Korkusu Ölçeği	24
3.3.3 UCLA Yalnızlık Ölçeği	25
3.4 Verilerin Analizi.....	25
BÖLÜM IV	27
BULGULAR.....	27
4.1 KATILIMCILARIN SOSYO-DEMOGRAFİK BİLGİLERİNE İLİŞKİN BULGULAR	27
4.2 ÖLÇEK PUANLARININ VE GENEL NOT ORTALAMASININ CİNSİYETE GÖRE KARŞILAŞTIRILMASINA İLİŞKİN BULGULAR	29
4.3 ÖLÇEK PUANLARININ VE GENEL NOT ORTALAMASININ YAŞ GRUPLARINA GÖRE KARŞILAŞTIRILMASINA İLİŞKİN BULGULAR.....	30
4.4 ÖLÇEK PUANLARININ VE GENEL NOT ORTALAMASININ DİSİPLİN CEZASINA GÖRE KARŞILAŞTIRILMASINA İLİŞKİN BULGULAR.....	31
4.5 ÖLÇEK PUANLARININ VE GENEL NOT ORTALAMASININ KATILIMCILARIN ANNELERİNİN EĞİTİM DÜZEYİNE GÖRE KARŞILAŞTIRILMASINA İLİŞKİN BULGULAR	32
4.6 ÖLÇEK PUANLARININ VE GENEL NOT ORTALAMASININ KATILIMCILARIN BABALARININ EĞİTİM DÜZEYİNE GÖRE KARŞILAŞTIRILMASINA İLİŞKİN BULGULAR	33
4.7 ÖLÇEK PUANLARININ VE GENEL NOT ORTALAMASININ KATILIMCILARIN AİLELERİNİN AYLIK GELİRİNE GÖRE KARŞILAŞTIRILMASINA İLİŞKİN BULGULAR	34

4.8 ÖLÇEK PUANLARININ VE GENEL NOT ORTALAMASININ KARDEŞ SAYISINA GÖRE KARŞILAŞTIRILMASINA İLİŞKİN BULGULAR.....	35
4.9 ÖLÇEK PUANLARININ VE GENEL NOT ORTALAMASININ SOSYAL AĞ KULLANIM SAYISINA GÖRE KARŞILAŞTIRILMASINA İLİŞKİN BULGULAR	36
4.10 ÖLÇEK PUANLARININ VE GENEL NOT ORTALAMASININ EN SIK KULLANILAN SOSYAL AĞA GÖRE KARŞILAŞTIRILMASINA İLİŞKİN BULGULAR	38
4.11 ÖLÇEK PUANLARININ VE GENEL NOT ORTALAMASININ SOSYAL AĞLARDA GÜNLÜK GEÇİRİLEN ORTALAMA SAAT AÇISINDAN KARŞILAŞTIRILMASINA İLİŞKİN BULGULAR	40
4.12 DEĞİŞKENLER ARASINDAKİ KORELASYON ANALİZİNE İLİŞKİN BULGULAR	41
BÖLÜM 5.....	43
TARTIŞMA	43
5.1. Ergenlerin Gelişmeleri Kaçırma Korkusu Puanlarına İlişkin Yargılar	43
5.2. Ergenlerin Yalnızlık Puanlarına İlişkin Yargılar.....	45
5.3. Ergenlerin Akademik Başarılarına İlişkin Yargılar.....	47
BÖLÜM 6.....	49
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	49
6.1 Sonuç	49
6.2. Öneriler.....	49
KAYNAKÇA	51
EKLER.....	64

TABLÖLAR VE ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1. Sosyal Medya Haritası.....	9
Tablo 1. Katılımcılara Dair Sosyo-demografik Bilgiler	27
Tablo 2. Ölçek Puanlarının ve Genel Not Ortalamasının Cinsiyete Göre Karşılaştırılmasına İlişkin t Testi Sonuçları.....	29
Tablo 3. Ölçek Puanlarının ve Genel Not Ortalamasının Yaş Gruplarına Göre Karşılaştırılmasına İlişkin ANOVA Testi Sonuçları	30
Tablo 4. Ölçek Puanlarının ve Genel Not Ortalamasının Disiplin Cezasına Göre Karşılaştırılmasına İlişkin t Testi Sonuçları.....	31
Tablo 5. Ölçek Puanlarının ve Genel Not Ortalamasının Katılımcıların Annelerinin Eğitim Düzeyine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin ANOVA Testi Sonuçları	32
Tablo 6. Ölçek Puanlarının ve Genel Not Ortalamasının Katılımcıların Babalarının Eğitim Düzeyine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin ANOVA Testi Sonuçları	33
Tablo 7. Ölçek Puanlarının ve Genel Not Ortalamasının Katılımcıların Ailelerinin Aylık Gelir Düzeyine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin ANOVA Testi Sonuçları	34
Tablo 8. Genel Not Ortalaması Puanının Ailenin Gelir Düzeyine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin TUKEY Testi Sonuçları.....	35
Tablo 9. Ölçek Puanlarının ve Genel Not Ortalamasının Kardeş Sayısına Göre Karşılaştırılmasına İlişkin ANOVA Testi Sonuçları	35
Tablo 10. Ölçek Puanlarının ve Genel Not Ortalamasının Sosyal Ağ Kullanım Sayısına Göre Karşılaştırılmasına İlişkin ANOVA Testi Sonuçları	36
Tablo 11. Gelişmeleri Kaçırma Korkusu Puanının Sosyal Ağ Kullanım Sayısına Göre Karşılaştırılmasına İlişkin TUKEY Testi Sonuçları	37
Tablo 12. Ölçek Puanlarının ve Genel Not Ortalamasının En Sık Kullanılan Sosyal Ağa Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Anova Testi Sonuçları	38
Tablo 13. Gelişmeleri Kaçırma Korkusu Puanının En Sık Kullanılan Sosyal Ağa Göre Karşılaştırılmasına İlişkin TUKEY Testi Sonuçları	39

Tablo 14. Ölçek Puanlarının ve Genel Not Ortalamasının Sosyal Ağlarda Günlük Geçirilen Ortalama Saat Açısından Karşılaştırılmasına İlişkin ANOVA Testi Sonuçları.....	40
Tablo 15. Gelişmeleri Kaçırma Korkusu Puanının Sosyal Ağlarda Günlük Geçirilen Ortalama Saat Açısından Karşılaştırılmasına İlişkin Tukey Testi Sonuçları.....	41
Tablo 16. Değişkenler Arasındaki Korelasyon Analizi Sonuçları	41

KISALTMALAR VE SİMGELER LİSTESİ

GKK : Gelişmeleri Kaçırma Korkusu

FoMO : Fearing of Missing Out

n : Örneklem/gruptaki örneklem sayısı

% : Yüzde

$\bar{x}$: Ortalama

SS : Standart sapma

t : t testi puanı

F : ANOVA puanı

r : Korelasyon katsayısı

BÖLÜM I

GİRİŞ

Son yıllarda iletişim araçları hızlı bir gelişme katetmiştir. Teknolojik gelişmelerin bu denli hızlı olduğu günümüzde, iletişim araçları bireylerin bilgileri kolay bir şekilde ve doğru kaynaklardan edinmesine imkan sağlamıştır (Eşitti, 2015). Daha önceden sadece bilgisayarlar aracılığıyla girilebilen sosyal medya hizmetleri; akıllı telefonların ve hızlı internetin yaygınlaşmasıyla genç yaşlı hemen hemen herkesin her dakika erişebileceği hale gelmiştir (Metin, vd., 2017). Teknoloji hızla ilerledikçe, sosyal medya siteleri insanlar için önemli ve vazgeçilmez bir araç haline gelmiştir (Yin, et al., 2015). Bu gelişmeler ışığında, tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de internet ve sosyal medya kullanımı artmaktadır. We Are Social (2019) tarafından yayınlanan “İnternet ve Sosyal Medya Kullanım İstatistikleri” 82,5 milyon nüfusa sahip ülkemizde; 59,36 milyonluk nüfusun internet erişimine sahip olduğunu ve bu kullanıcıların 52 milyonunun aktif olarak sosyal medya kullandıklarını bildirmektedir. Bu kullanıcıların 44 milyonu akıllı telefonlar aracılığıyla sosyal medyaya erişebilmekte ve günlük ortalama 2 saat 46 dakikalarını bu ortamda geçirmektedirler. Özellikle genç kuşak bireyler, Twitter akışları ile bağlantıda kalıyor, Instagram’da fotoğraflarını paylaşıyor, Facebookta ise durumlarını güncelliyorlar (Grohol, 2013).

Sosyal medya kullanımının sağladığı birçok faydaya rağmen, iletişim teknolojilerinde yaşanan hızlı gelişim süreci ve bunun sonucunda ortaya çıkan sosyal medyanın yoğun kullanımı bir dizi soruna yol açmıştır (Song, et al., 2017). Özellikle akıllı telefonların yaygınlığı sonucunda bireyler, tek bir cihaz vasıtasıyla günün her saatinde sosyal medya üzerinden sürekli ve aktif olarak etkileşim içerisinde olabilmektedirler. Önceki araştırmalar mobil sosyal medyanın aşırı kullanımın ve çok fazla güvenmenin, günlük yaşamları, refah ve psikolojik işleyişi olumsuz yönde etkileyebileceğini göstermiştir (Kirschmer and Karpinski, 2015; Karaikov et al., 2010; Alabi, 2013). Akıllı telefonların bir özelliği olan bildirim gönderme yeteneğinin, kullanıcılara sürekli telefonu kontrol etme alışkanlığı getirdiği ve bunun sonucunda aşırı ve sorunlu kullanım ortaya çıkmaktadır (Ouasvirta, et al., 2012). Telefonla birlikte uyumak, sık sık bildirimleri takip etmek ve sabahları ilk iş olarak mesajları

kontrol etmek, akıllı telefonların problemli kullanımıyla bağlantılı davranışlar olduğu da bildirilmektedir (Akıllı ve Gezgini, 2016; Hato, 2013).

Ergenler ve gençler günlerini sosyal ağlarda bilgi, video ve fotoğraf paylaşarak, gündemdeki gelişmeleri izleyerek ve arkadaşlarının durumlarını güncelleyerek geçirebilmektedirler(Fox and Moreland, 2015; Hato, 2013; Beyens, Frison and Eggermont, 2016). Özellikle sosyal ağlardan beslenen bu sürekli güncelleme isteği ve izleme davranışı Fear of Missing Out(FoMO) olarak isimlendirilen yeni bir kavramın doğmasına neden olmuştur (Hato, 2013; Przybylski, et al., 2013). İlk olarak Przybylski ve arkadaşları (2013) tarafından tanımlanan bu kavram Türkçe'ye "Gelişmeleri Kaçırma Korkusu (GKK)" olarak çevrilip literatüre kazandırılmıştır (Gökler, vd., 2016). GKK, sosyal fırsatları kaçırmaktan korkan bireylerin sürekli olarak başkalarının yaptıklarıyla bağlı kalma arzusuyla karakterize bir durumdur (Przybylski et al., 2013). Sosyal medyayı yoğun bir şekilde kullanan kişilerde görülen GKK, sosyal medya üzerinden paylaşılan bir gönderiden yoksun kalma, olaylar ve etkinliklerden haberdar olamama yani kişinin bilgi çemberinin dışında bırakılma kaygısı yaşaması sonucunda ortaya çıkan bir problemdir.

Kişilerin telefonla geçirdikleri süre kısıtlandığında veya bir aramaya cevap verememesi durumunda ortaya çıkan endişe, korku ve çökkünlük durumu telefon bağımlılığın belirtileridir (Bianci and Philips, 2005). Chotpitayasunondh ve Douglas (2016) tarafından yapılan bir çalışmada, GKK'nin akıllı telefon bağımlılığının bir göstergesi olduğu belirtilmiştir. Daha düşük temel ihtiyaç doyumuna sahip bireyler sosyal medya kullanımına daha fazla yönelebilirler, çünkü bireyler sosyal medyayı bir kaynak gibi başkalarıyla iletişim kurmak, sosyal yetkinliğini ve sosyal bağlarını geliştirmek için fırsat aracı olarak algılarlar (Przybylski et al., 2013). Psikopatolojik sorunları(depresyon veya kaygı gibi) olan ergenler de algıladıkları sosyal eksiklikler nedeniyle daha yüksek GKK gelişebilir. Ergenler için akranları tarafından kabul edilip sürekli bağlantıda olmak önemlidir (Desjarlais and Willoughby, 2010), bundan dolayı sosyal ağlar ergenlerin sosyal olaylara katılım sağlamaları için özellikle çekicidir. Sosyal ağları kullanarak ergenler ait olma gereksinimlerini karşılayabilirler, ancak ait olmadıklarını ve önemli deneyimlerden mahrum olduklarını hissettiklerinde, kaygı duyma riskleri yükselir (Oberst, et al., 2017). GKK, psikolojik ihtiyaçlardaki açıkları

sosyal medya katılımına bağlayan bir arabulucu olarak düşünülebilir (Przybylski et al., 2013).

Sosyal etkileşim kaygısı yaşayan bireyler zamanlarını çoğunlukla internet ortamında geçirmekte ve yüz yüze iletişim yerine internet üzerinden iletişimi kendilerini rahat ifade edebildikleri için tercih ettiklerini bildirmektedir (Flanagan, et al., 2008). GKK yaşayan bireyler de sosyal medya kullanımını arttırmayı, yüz yüze iletişime tercih etmektedirler (Dossey, 2014). Özellikle arkadaşlığın önemli olduğu ergenlik döneminde, sosyal kaygı yaşayan ergenlerin arkadaşlık ilişkileride etkilenebilmektedir. Sosyal kaygılarını(aidiyet, beğenilme ve takdir edilme gibi) dindirmek isteyen ergenler kendilerini daha özgür ve nispeten daha rahat ifade edebilmek için sanal ortamlara yönelerek zamanlarının çoğunu orada geçirebilmektedir. Buna karşın internetin gereğinden fazla kullanılması, ergenlerin sosyalleşme süreçlerine zarar vererek onları toplumdan uzaklaştırıp yalnızlığa itebilmektedir (Yücel ve Gürsoy, 2013). Young ve Case (2004) tarafından yapılan bir araştırmada, interneti fazla kullanan ergenlerin akran ve aile ilişkilerinin zayıfladığını, akademik başarılarının ise daha düşük olduğunu belirlemişlerdir. Gelişmeleri ve olayları kaçırmaktan korkan ergenler akranlarıyla sürekli olarak bağlantıda kalabilmek için kendilerini sosyal medya kullanımına zorlayabilmektedirler. Bunun yanında, günlük yaşam sorunlarından kaçınmak isteyen ergenler için ise internet ortamı kaçış aracı olarak işlev görebilir (Ceyhan, 2011).

Gkk yaşayan bireyler sosyal ağları ve sosyal medyayı kullanarak sürekli olarak daha güncel kalmak istiyorlar. Bu durum, mobil sosyal ağ uygulamalarının kolay erişilebilirliği nedeniyle mobil cihazların aşırı kullanımına da bağlanabilir (Chaudry, 2015). Bireylerin GKK seviyeleri öğrenme ortamlarında etkileyebilmektedir. Yüksek seviye GKK'sı olanlar öğrenme esnasında da gündemden geri kalmamak için sürekli olarak sosyal medyayı takip etme eğilimi gösterirler. Bu tip durumlar neticesinde sosyal medya, öğrenme esnasında dikkat dağıtan önemli bir unsur haline gelmektedir (Fox and Moreland, 2015). Sonuç olarak özellikle okul çağında olan ergenlerin yoğun sosyal medya kullanımı, akademik başarının düşmesine neden olabilmektedir.

1.1 Araştırmanın Amacı

Bu araştırmayla; sosyal ortamlarda gelişmeleri kaçırma korkusu yaşayan ergenlerin sosyo-demografik özellikleriyle, akademik başarı ve yalnızlık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmaktadır.

1.2 Hipotezler

1. Ergenlerin gelişmeleri kaçırma korkusu düzeyleri, akademik başarı düzeylerine göre farklılık göstermektedir.
2. Ergenlerin gelişmeleri kaçırma korkusu düzeyleri, yalnızlık düzeylerine göre farklılık göstermektedir.
3. Ergenlerin gelişmeleri kaçırma korkusu düzeyleri, demografik özelliklere göre farklılık göstermektedir.
4. Ergenlerin gelişmeleri kaçırma korkusu düzeyleri ile sosyal ağlarda günlük ortalama geçirdikleri zaman arasında anlamlı bir ilişki vardır.

1.3 Sayıtlar

Araştırmaya katılan ergenlerin uygulanan ölçeklere içtenlikle ve samimi bir şekilde cevap verdikleri varsayılmıştır.

1.4 Sınırlılıklar

1. Araştırma konusu, ergenlerin sosyal medya ortamlarında gelişmeleri kaçırma korkusu, başarı düzeyleri ve yalnızlık düzeyleri ile sınırlıdır.
2. Araştırma zaman olarak 2018-2019 yılları arasında sınırlıdır.
3. Araştırma örneklem açısından, Antalya ili, Alanya ilçesinde bulunan Özel Sınav Temel Lisesinde eğitim gören 14-18 yaşları arasındaki 133 öğrenci ile sınırlıdır.
4. Araştırma, Kişisel Bilgi Formu, Üsküdar Fomo Ölçeği ve Ucla Yalnızlık Ölçeği ile elde edilen bulgularla sınırlıdır.

1.5 Araştırmanın Önemi

Günlük hayatımızın vazgeçilmez bir parçası olan sosyal medya siteleri, zaman geçtikçe hayatımıza daha fazla entegre olmaktadır. Özellikle yeni neslin

çocukluktan itibaren sosyal medyaya maruz kalmış olması ve artan kullanımla birlikte ergenlerin gelişmeleri kaçırmaya korkusu yaşıyor yaşamadıkları, akademik başarı düzeyleri ve yalnızlık düzeyleri hakkında fikir sahibi olmak için böyle bir çalışmaya gereksinim duyulmuştur.

Gelişmeleri kaçırmaya korkusu hakkında ülkemizde literatürde mevcut çok az sayıda araştırma bulunmaktadır. Yurt dışında ise günden güne popülerliği artmakla birlikte halen sınırlı sayıda kaynak mevcuttur. Bu bakımdan incelenen konunun diğer çalışmalar açısından öncü nitelik taşıyabileceği ve benzer konularda yapılacak çalışmalara katkı sağlayabileceği düşünülmektedir.

BÖLÜM 2

Kuramsal Çerçeve ve İlgili Literatür

2.1 Sosyal Medya

Oldukça büyük bir kapsama sahip olan sosyal medyanın, ilgili literatür incelendiğinde üzerinde anlaşılmış tek bir tanımın bulunmadığı, konu için birçok farklı tanıma yer verildiği görülmüştür (Kırık, 2015). Bu durumun nedeni olarak da sürekli olarak değişen ve yenilenip dönüşen bir iletişim aygıtı olması görülmektedir (Eşitti, 2015). Sosyal medya, kullanıcıların kendilerine ait profillerini oluşturduğu, iletişim içinde olduğu insanlarla paylaşımlarda bulunduğu ve diğer insanların da profillerini takip ettikleri sanal bir topluluk olarak tanımlanmaktadır (Boyd and Ellison, 2004). Kara ve Özgen'e (2012) göre ise sosyal medya rahatlıkla ulaşılabilen bir iletişim aracı ve insanların başkalarını etkilemesini sağlayabilen ve sosyalleşmek için kullanılan teknik olarak tanımlanır.

Sosyal medya ve internet ortamında bireylerin yalnızca kendi çevresindeki insanlarla yetinmeyip tanımadığı insanlardaki iletişim kurarak arkadaş edinmeye başlaması, iletişim kurma biçiminde değişimlere yol açarak yeni fırsatların ve sorunlarında beraberinde getirmesine sağlayabilir. Daha önceleri insanlar yakınlarına ulaşmakta zorlanırken sosyal medya sayesinde artık uzaklar yakın hale gelerek ilgi alanlarına göre arkadaş gruplarıyla irtibata geçme imkanı sağlamıştır (Düvenci, 2012). Sosyal medyanın etkisini arttırmasıyla birlikte toplum içinde “sosyalleşme” kavramı yeni bir boyut kazanmaktadır. İnsanlar sosyal medyayı daha çok sosyal amaçları için kullanmaktadır. Araştırmalarda insanların genellikle sosyal etkileşim içinde olabilmek için sosyal medya araçlarını kullandıklarını görülmüştür (Kim et al., 2010). Söz konusu kullanım, demografik özelliklere, kişilik özelliklerine ve sosyal medya araçlarının çeşidine göre değişebilmektedir (Kuss and Griffiths, 2011).

İnternet erişiminin imkanların rahatlıkla sağlanabildiği bir ortamda, günlük rutin sosyal davranışlarla ilgili önceden erişilemeyen data kaynaklarına erişimin, dikkat çekmeyen ve düşük maliyetli sağlayıcıları haline gelen akıllı telefonlar sosyal medya uygulamalarına kısa zamanda ulaşabilmenin aracı haline gelmiştir (Staino et al., 2012; Işık ve Kaptangil, 2018). Mobil sosyal medya kullanıcısı sayısı her geçen gün artmaktadır. We are social (2019) raporlarına göre dünyada 3,26 milyar kişi mobil

sosyal medya kullanmaktadır. Türkiye’de ise 44 milyon kişi mobil sosyal medya kullanmaktadır.

2.2 Sosyal Medya Özellikleri

Hazar’a (2011) göre kişilerin kendilerini başkalarına rahat ve açık bir şekilde internet aracılığıyla anlatabilmesi sosyal medyanın en önemli özelliğidir. Gürsakal (2009) ise sosyal medya özelliklerini beş başlık şeklinde açıklamıştır;

Katılım: Sosyal medya, iletişim içinde olan kişilerin geri bildirimde bulunmasını ve fayda sağlamasını kolaylaştırmaktadır. İzleyici ve medya arasındaki bağlantıyı kaldırarak, idareyi kullanıcının hizmetine sunmuştur.

Açıklık: Sosyal medya ağlarının kullanımı oldukça açık ve kolay hale getirilmiştir. Kullanıcıları beğenme, yorum yapma ve bilgi paylaşımı konularında teşvik eder. Sosyal medya ağları nadir olarak kullanıcıların erişimini engeller ve içerik kullanımına yönelik engeller koyar.

Konuşma: Geleneksel medyada kurulan iletişim tek yönlü olmaktadır. Günümüzde ise sosyal medya kişilere çift yönlü iletişim sağlamaktadır.

Topluluk: Sosyal medya kullanıcıların ilgilendikleri konular üzerinden diğer kişilerle, hızlı ve çok yönlü etkileşim olanağı sağlamaktadır. Sosyal medya topluluklara hızlı ve etkili oluşumlar için verir.

Bağlantısallık: Sosyal medya uygulamalarının bir çoğu birbiriyle bağlantısaldır. Reklamlarda veya herhangi bir nedenle başka sitelere ve kişilere link(bağlantı) vermektedir.

Sosyal medya kullanımı yüz yüze iletişimin yerine geçerek, ister istemez bir iletişim için katlanılan zorlukları(uyanmak, hazırlanmak, buluşmaya gitmek için taşıt kullanmak, makyaj yapmak vb.) kaldırarak ilişki kurmayı daha fazla kolaylaştırmıştır. Fakat bir bedel ödmeden elde edilen şeyleri sıradanlaştırmak, iletişimi ve karşıdaki kişiyi önemsizleştirebilmektedir (De Fleur and Ball-Rokeach, 1977).

2.3 Sosyal Medya Etkileri

Sosyal medyanın kişilik özelliklerine, zamana, mekana, konuya ve daha birçok faktöre göre değişen etkileri vardır. İnternet kullanımında olduğu gibi sosyal medyada da aynı şekilde sosyal iletişimi güçlendirici, tamamlayıcı ve zayıflatıcı etkileri vardır. Sosyal medyayı kullanırken yer ve zaman sıkıntısı olmaması ve diğer kişilerle iletişim kurarken ucuz ve kolay erişim sağlaması, sosyal medyanın güçlü etkileri arasındadır. Sosyal medya kullanıcıların aile fertleriyle veya arkadaşlarıyla yüz yüze bir iletişim kurmasını engeller, bunun sonucunda bölgesel iletişim azalır. Buda sosyal medyanın zayıflatıcı etkileri arasında görülür (Hazar, 2011). Sosyal medyanın tamamlayıcı etkisi ise, sosyal medya kullanımının yüz yüze iletişim ile birlikte kullanılabilirdiği gibi biri diğeri için randevulaşma adımı olabilir (Heres and Thomas 2007).

Bireyler sosyal medya aracılığıyla pek çok ihtiyaçlarını giderirler, ancak diğer taraftanda birçok tehlikeye davetiye çıkarmış olurlar. Aşırı derecede sosyal medya kullanımı nedeniyle bağımlılık gibi psikolojik problemler, uyku sorunları ve baş, el, sırt gibi fiziksel ağrılarında ortaya çıktığı görülmektedir (Çam ve İşbulan, 2012; Andreassen, 2012).

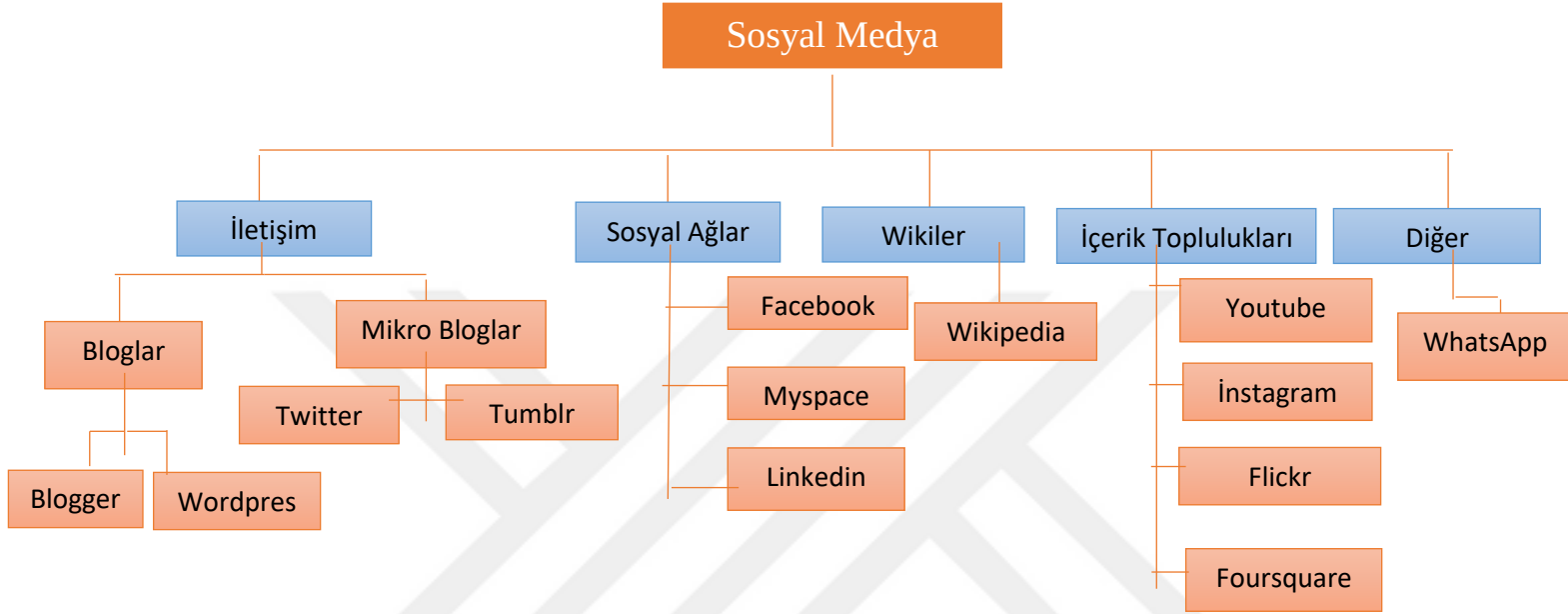
Sosyal bir ortama girdiğimizde insanlar yüz ifademize bakarak o anda neler hissettiğimize dair duygumuza yönelik yorum yapabilirler. Günümüzde ise sosyal medya kullanımıyla birlikte bu konuda değişiklikler yaşanmıştır. İnsanlar artık yüz ifadelerinin yerine sanal ortamlarda yazılanlar sonucunda kişinin duygularıyla ilgili fikir sahibi olmaktadır. Örnek olarak, arkadaşının paylaştığı bir fotoğrafa olumlu yorum yapması ve yazdığı yorumun sonuna da gülücük işaretini koyması mutlu olduğunu, yorumun sonuna hiçbir işaret koymaması ise kişinin ciddi olduğunu düşündürmektedir. Bu algı sayesinde kişilerin arkadaşlıkları etkilenmektedir. Bunun sonucunda da duygusal bulaşma durumu ortaya çıkmaktadır (Christakis and Fowler, 2012).

Hareketlerimizin ve duygularımızın bulaşıcı hal almasının nedeni olarak, insanların beyinde bulunan ayna nöron olarak anılan sistemin olabileceği düşünülmektedir (Iacoboni, 2008). Bu sisteme göre, beynimiz diğerlerinde gördüğümüz davranışları algılayarak kendimiz yapıyormuşuz gibi yapmaya çaba harcamaktadır

(Hazar, 2011). Yani başkalarının yapmış olduğu davranışlardan insanlar etkilenmeye başlamaktadır.

2.4 Sosyal Medya Çeşitleri

Bu bölümde sosyal medya çeşitleri ele alınacaktır.

Şekil 1. Sosyal Medya Haritası (Aksak, 2017)

2.4.1. İletişim

Bu konu altında sosyal medya çeşidi olarak Bloglar ve Mikro Bloglar ele alınacaktır.

2.4.1.1. Bloglar

Web temelli günlükler olarak tanımlayabileceğimiz Bloglar, herhangi bir teknik gereksinim olmadan video, resim, müzik ve yazıların paylaşıldığı web siteleridir (Deperlioğlu ve Köse, 2010). Çeşitli bloglar başlık altında incelenecektir.

2.4.1.1.1. Blogger

Blogger, blog yazarı anlamında tanımlanmaktadır. İnternette tutulan günlükleri kaydetme işlevini yerine getirir (Er, 2008; Zarella 2009). Bu sistemin kuruluşundaki esas amaç; herkesin paylaşımlarını yapabileceği kendi web sitelerinin sahibi olmasıdır.

2.4.1.1.2. Wordpress

Hiçbir teknik(kodlama yapma vb.) gereksinime ihtiyaç duymadan, sadece tıklamalar yaparak içerik üretilmesine, bunuda internet ortamında paylaşarak ve yönetilmesine olanak sağlayan bir içerik yönetim sistemidir (Oran, 2018).

2.4.1.2. Mikro Bloglar

Mikro Blog siteleri, insanların istedikleri zaman anlık olarak mesaj yazmalarını sağlayan ortamlardır. Akıllı mobil telefonlar ile içeriğin rahatlıkla güncellenebildiği bu paylaşım sitesinin diğer siterlerden farkı bir paylaşım için karakter sınırlamasının bulunmasıdır (Süzgün, 2013).

2.4.1.2.1 Twitter

2006 yılında Jack Dorsey ve arkadaşları tarafından kurulan Twitter dünya çapında milyonlarca üyeye sahip bir mikro blogdur. Kullanıcıların duygu ve düşüncelerini 280 karakter ile takipçilerine veya başka insanlara ulaştırmayı sağlayan bir sosyal ağ platformudur (Clere, 2010). We are social (2019) raporlarına göre 326 milyon aktif Twitter kullanıcısı bulunmaktadır. Aynı rapora göre 18-29 yaş arası genç kullanıcıların yoğunlukta olduğu ve erkek kullanıcı sayısının kadın kullanıcı sayısından fazla olduğu görülmektedir. Türkiye’de ise toplamda 9 milyon kişi bu platformu kullanmaktadır.

2.4.1.2.2 Tumblr

David Karp tarafından 2007 yılında kurulan Tumblr, hem bir blog, hem de sosyal ağ özelliklerini barındıran bir mikro blog sitesidir. Kullanımı oldukça kolay olan Tumblr, kullanıcıların hem sosyal ağ olarak kullanmasını, hem de kişisel blog sayfası tarzında kullanıma göre tasarlanabilmektedir (İnanç, 2018).

2.4.2 Sosyal Ağlar

Sosyal ağlar kişiler arası iletişime imkan sağlayan aynı zamanda sosyal çevrelerin içine katılmanın da farklı bir adıdır. Kişiler bu ağlar sayesinde etkileşim içinde oldukları insanlarla duygu ve düşüncelerini paylaşabilmektedir (Kara ve Coşkun, 2012).

2.4.2.1 Facebook

Facebook 2004 yılında Mark Zuckerberg tarafından kurulan ve o dönemde sadece Harvard Üniversitesi öğrencilerinin kayıt olabildiği bir sosyal ağıdır. 2006 yılından itibaren ise Amerikadaki tüm üniversitelere açık hale gelmiştir. Facebook insanların birbiriyle iletişim içinde olmasını sağlayan aynı zamanda video, fotoğraf ve bilgi paylaşımında olanak sağlayan sosyal ağ olarak görülmektedir (Cassidy, 2006). Günden güne kullanıcı sayısını arttırmaya devam eden Facebook, We are social'ın (2019) son verilerine göre dünya çapında aylık aktif kullanıcı sayısı 2,271 milyar olmuştur. Yine aynı verilerine göre Facebook dünyanın en çok kullanılmakta olan sosyal paylaşım sitesidir.

2.4.2.2 My Space

My space daha çok müzik ve video paylaşımı sağlayan bir sosyal ağ olarak görülmektedir. Özellikle kurulduğu ilk yıllarda kişilerin kendi amatör videolarını çekip sitede yayınlamasına olanak sağlamıştır. Bu vesileyle kişiler kendi müziklerini daha geniş kitlelere dinletme imkanı bulmuştur. Özellikle o yıllarda en popüler sosyal ağı olarak bilinmektedir (Bat, 2012). Facebook'un ortaya çıkmasıyla birlikte günden güne değer kaybetmiştir.

2.4.2.3 LinkedIn

2003 yılında kurulan LinkedIn, özellikle iş hayatının içinde iletişim halinde olunan insanları bir araya getirerek, insanların mesleki bilgilerini paylaşmasını ve iş araması amacıyla kayıt yapılan bir sanal ortamdır. Uzman kişilerle tanışarak iş için bağlantı kurmak ve global tartışmalarda yer alabilmek için kullanılan önemli bir sitedir (Kahraman, 2013). LinkedIn'in diğer sosyal ağlara göre daha resmi bir görünümü vardır. Üye sayısında diğer sitelere göre hızlı artmamaktadır, çünkü; eğlence platformu olarak hizmet vermemektedir.

2.4.3 Wikiler

Kişilerin daha çok bilgi, belge ve döküman gibi verileri diğer insanlarla paylaşmalarına olanak sağlayan sitelerin genel adına wikiler denir. Wikiler ekleme yapma olanağı, değişiklikler yapma ve herkese açık olması ile büyük rol üstlenmektedir (Dikme, 2013). Bu açıdan wikiler sürekli güncellenmeye ve yeni

eklemelere olanak sağlar. Dünyada wikiler içinde en çok kullanılan “Wikipedia” olarak bilinmektedir(Kuyucu, 2013).

2.4.3.1 Wikipedia

Wikipedia internet üzerinden her dili içinde barındıran ansiklopedik bilgiler oluşturulması amacıyla kurulmuş olup, dileyen herkesin her konuda yazıp değişiklik yapmasında olanak sağlayan web tabanlı sitedir. Jimmy Wales tarafından 2001 yılında kurulan site, “Wiki” ve “encyclopedia” kelimelerinin bir araya getirilmesi sonucunda oluşturulmuştur (Bat, 2012). Wikipedia ile her kullanıcı basit bir metin editörü olarak çeşitli değişiklikler yapabilmektedir. İsteyen herkesin müdahale edebildiği ve istediği gibi değiştirebildiği wikipedia’nın güvenilirliği son zamanlarda tartışılmaktadır (Caverly and Ward, 2008).

2.4.4 İçerik Toplulukları

Kişilerin hazırladıkları fotoğraf ve videoları kısa bir zaman içinde milyonlarca insana ulaştırma imkanı sunan sitelere içerik toplulukları adı verilir (Bayram, 2012).

2.4.4.1 Youtube

2005 yılında Chad Hurley, Steve Chen ve Jawed Karim tarafında kurulmuş olan Youtube, kısa bir zaman içinde Google tarafından satın alınmıştır. Youtube video barındırma sitesi olup, üye olmasa da isteyen herkesin video izleyebileceği, üye olanların ise ayrıca videolar paylaşabileceği bir platformdur. Günümüzde müzik yada video klipleri Youtube’a yüklemek çok kolay hale gelmiştir. Gerek akıllı telefon vasıtasıyla, gerek web ortamından bu işlemi yapmak mümkündür (Argın, 2013). Bu servislerin eğitim amacıyla kullanımı gün geçtikçe artmaktadır. We are social (2019) verilerine göre Youtube, Türkiye’de en çok kullanılan sosyal medya platformudur.

2.4.4.2 Instagram

Kevin Systom ve Mike Krieger tarafından 2010 yılında kurulan Instagram, ücretsiz olarak fotoğraf ve video paylaşma olanağı sunmaktadır. Facebook tarafından 2012 yılında satın alınmış olan Instagram’ın, We are social (2019) verilerine göre aktif kullanıcısı sayısı 1 milyara ulaşmıştır. Türkiye’de ise 38 milyon kullanıcıya sahiptir.

2.4.4.3 Flickr

Flickr, internet kullanıcılarının ücretsiz olarak video ve fotoğraflarını barındırabileceği bir web platformudur (Mayfield, 2008). Flickr sayesinde istenilen fotoğrafları etiketleyebilir, kişilerle ortak amaç doğrultusunda gruplar oluşturabilir ve daha birçok uygulamaya ve etkinliğe ulaşılabilir.

2.4.4.4 Foursquare

Denis Crowley ve Naven Selvaduria tarafından 2009 yılında kurulan Foursquare, konum tabanlı bir sosyal ağ platformudur. Kişilerin bulundukları yerlerde konumlarını paylaşarak ve bu konumlar hakkında yorum yaparak, arkadaşlarının veya bir başkasının o yer hakkında fikir sahibi olabilmesini sağlamaktadır (Özdinç, 2014).

2.4.5 Diğer

Bu başlık altında Whatapp uygulaması ele alınacaktır.

2.4.5.1 Whatapp

Biran Acton ve Jan Kaum tarafından 2010 yılında kurulan Whatsapp, akıllı telefonlar için geliştirilmiş bir uygulama olup, video, fotoğraf ve belge gönderme, gruplar oluşturarak arkadaş ekleme gibi birtakım özellikleri barındırmaktadır. Dünyada kullanıcı sayısı en fazla olan sosyal ağ platformudur (Kırtıloğlu, 2018).

2.5 Sosyal Medya Bağımlılığı

İnternet ve sosyal medya, insanları yerel ortamdan çıkararak global ortama taşımıştır. Bu da beraberinde çok sayıda yeniliği getirmiştir. İnsanlar yerel ortamlarda ilgi alanlarına yönelik kişilere ulaşmakta zorlanırken, sosyal medya aracılığıyla ilgi alanlarına yönelik arkadaş gruplarıyla etkileşime geçme fırsatı yakalamıştır (Düvenci, 2012). Bu açıdan sosyal medya kullanımının artmasıyla birlikte iletişim kurma biçimimizde değişiklikler meydana gelmiştir. Değişen bu iletişim biçimi kişilerin günlük rutin yaşamlarının vazgeçilmez bir parçası haline gelmiş olup, araştırmacılar tarafından aşırı sosyal medya kullanımının gündeme gelmesine sebep olmuştur. (Ünal, 2015). Yapılan araştırmalarda internet bağımlılığı ile sosyal medya bağımlılığının belirtilerinin benzer olduğuna dair sonuçlara varılmıştır (Kuss and Griffiths, 2011;

Andreassen, 2012; am ve İşbulan 2012). Alkol ve uyuşturucu gibi madde kullanımlarında herhangi bir kimyasal maddeye bağlanma görülürken, Facebook bağımlılığında ise herhangi bir maddeye karşı bağımlılık görülmemesine rağmen, uyuşturucu ve alkol gibi aynı etkiler ortaya çıkmaktadır (Andreassen, 2012).

Kişilerin sosyal medyada geçirdikleri süre arttıkça, arkadaşlarına, ailesine ve ilişkilerine az zaman ayırmaya başlar. Kişiler böyle ortamlarda ilişki kurduklarına düşünmektedirler fakat böyle davranarak kendini yalnızlığa iten bir süreci hazırlamaktadır. Ailemize ve çevremize ayırmamız gereken zamanın sosyal medya ortamlarında geçirilmesi sonucu bu kişilerle olan ilişkilerimiz zarar görmektedir ve yeni sorunlara davetiye çıkarmaktadır (am, 2012).

Sosyal medya bağımlılığının yaşamı olumsuz yönde etkileyebileceği yapılan çalışmalarda görülmektedir. Bu araştırma sonuçlarına göre bağımlılık sonucu uykusuz kalınarak yapılan rutin işlerde aksama yaşandığı, akademik başarıda düşmeler görüldüğü, kişilerin gerçek hayatlarındaki ilişkilerinde düşüşler görüldüğü ve asosyal oldukları görülmüştür (Abhijit, 2011; Andreassen, 2012; am ve İşbulan, 2012).

Hazar'a (2011) göre bağımlılık konusunun önemli kavramlarından birisi, kişilerin huzursuzluktan kaçınma eğilimi içinde olmasıdır. Bağımlılık oluşturan unsur kişilerin huzursuzluktan kaçınmalarını sağlıyorsa daha fazla kabul görmektedir. Ama kullanım süresinin uzamasıyla, kullanılan araçlar sebebiyle kişiler huzursuzluktan kurtulurken, aynı zamanda yeniden huzursuzluk yaşaması, bunu aşmak için ise daha çok aracın kullanılması eğiliminin olduğuna rastlanmaktadır.

2.6 Ergenlik Döneminde Sosyal Medya Kullanımı

Ergenlik dönemi, çocukluk döneminin sonundan yetişkinliğe kadar uzanan fiziksel, psikolojik ve zihinsel değişimlerin olduğu ve bu değişimler kimlik arayışı içinde olan ergenleri etkilediği için özel bir dönem niteliğindedir. Bu dönem içerisinde yaşanan değişimler ergenin kimlik oluşum sürecini etkilemektedir (Düvenci, 2012). Zaman geçtikçe hayatımızda daha fazla yer edinmeye başlayan internet, ergenler üzerindeki etkisinin büyük olduğu ve sosyal medyanın da olumlu ve olumsuz etkilerinin daha çok ergenlik dönemindeki çocukları kapsayacağı düşünülmektedir (Düvenci, 2012; Zorbaz ve Dost, 2014). Bu bağımlılık türünde özellikle 12-18 yaş arası bireylerde görülme sıklığının daha fazla olduğu ve erkeklerin kızlara göre daha

fazla bağımlılık davranışları gösterdikleri belirtilmektedir. Sosyal medya bağımlılığı yanında farklı psikolojik (depresyon, sosyal fobi, yalnızlık vb) problemler getirdiği sıklıkla görülmüştür (Baripoğlu, 2012; İşiten 2012).

Sanders ve arkadaşlarına (2000) göre, dolaylı olsada interneti fazla kullanmanın aile ve arkadaşlık ilişkilerini zayıflattığı görülmüştür. İnternet kullanımının sosyal açıdan oluşturabileceği sıkıntılar incelendiğinde depresyon, bireyin toplumdan yalıtılması ve yalnızlık hissi gibi durumlara neden olduğu görülmüştür (Moody, 2001). Hazar'a (2011) göre sosyal medya kişilerin ailesi ve çevresi ile yüz yüze iletişim kurmasını engellemektedir.

2.7 Yalnızlık Kavramı

İnsanoğlu hayatı boyunca birçok farklı duygu yaşar. Kişinin yaşamında karşılaşılabileceği temel durumlardan birisi de yalnızlıktır. Yalnızlık her ne kadar, bireyin çevresi tarafından tek başına bırakılması olarak anlaşılabilir, bireyin o an ki ruh halinden ötürü toplumdan kendini soyutlaması olarak da değerlendirilebilir (Erözkan, 2009). Kişiler yalnızlığa sürüklenemediği gibi bazı durumlarda da bilinçli olarak yalnız kalmayı tercih edebilmektedir.

Yalnızlık kişinin sosyal ilişkileri içerisinde kendini yabancı, başkaları tarafından kabul görmemiş, yanlış anlaşılmış hissetmesi ve duygusal olarak yakınlık kurabileceği insanların olmaması durumunda ortaya çıkabilen hoş olmayan psikolojik bir durum olarak tanımlanmaktadır (Ünlü, 2015). Yalnızlık insanların hayatında en az bir kere deneyimlediği, kişinin iç dünyasına olumsuz etkisi olan, yaygın hoş olmayan bir görüngüdür (Çakır ve Çakır, 2013; Tezer ve Arkar, 2013).

Yalnızlıkla ilgili literatürde farklı tanımlar bulunmasına rağmen, genel olarak Peplau and Perlman'ın (1982) tanımları kullanılmaktadır. Onlara göre yalnızlık, “kişinin içinde bulunduğu sosyal ilişki ile arzuladığı ilişki arasındaki tutarsızlıklar sonucuyla oluşan ve hoş olmayan öznel psikolojik durumdur”. Weiss (1973) ise yalnızlığı, kişilerin ihtiyaç duyduğu sosyal ilişkilerinin eksikliğinde ya da farklı sosyal ilişkileri olmasına karşın, bu ilişkilerde yakınlık, samimilik ve duygusallığın az olması yada hiç bulunmamasına gösterilen tepki olarak tanımlamıştır.

Yalnızlık kavramı insan hayatının herhangi bir evresinde ortaya çıkabilecek bir duygu durum olmasıyla beraber, sosyo-ekonomik boyutları da içinde barındırabilmektedir (Duyan vd., 2008). Yalnızlık durumsal ve kısa süreli bir duygudur. Fakat bazı insanlar yalnızlığı farklı yapılar içerisinde ve sık sık hissetmekte olup, zaman içerisinde bu duygulanım insanların kişiliklerinin bir özelliği veya bir parçası haline gelmektedir (İmamoğlu, 2008).

Geçmiş yaşam dönemlerinde kişinin, travma etkisi yaratacak boyutta yakın arkadaş grubundan ya da toplumdaki dışlanmış olma yalnızlık durumuna neden olabilir. Kişiler genç yetişkinlik dönemlerinde ya yalıtılmış bir şekilde yaşayacaklar ya da yakın ilişkiler kuracaklar. Yalnızlık duygusunun, daha yoğun bir şekilde ileri yaşlarda görülmesi beklenirken, bilinenin aksine ergenler ve genç yetişkinler arasında daha çok ortaya çıkmaktadır (Erikson, 1984; Çeçen, 2008).

Genelde yalnızlık olumsuz düşünceler akla getirir, yalnız kalmanın kişi için büyütücü, iyileştirici ve kendine gelme etkilerinin de olduğu düşünülmektedir. Yani kişi planlı bir şekilde kendine gelme ve iyileşme amaçlı yalnızlığı tercih edebilmektedir, sonrasında yalnızlığın geçmesiyle beraber tekrardan yeni ilişkilere yönelebilir (Peplau and Perlman, 1982).

2.7.1 Yalnızlığın Türleri

Yalnızlıkla ilgili bakış açıları farklılık göstermektedir. Yalnızlık öznel bir deneyim olmakta birlikte bu durum hem bilinçli bir şekilde hem de bilinçsiz bir şekilde olabilmektedir. Her insan hayatının belli bir evresinde bu hissi kaçınılmaz olarak yaşayacaktır. Burada önemli olan faktör zamandır, yalnızlığın rahatsız edici olup olmamasına neden olarak gösterilebilecek (Griffin, 2010). Özodaşık (2001) farklı yalnızlık yaşantılarını 6 kategoride toplamıştır. Bunlar;

- **Fiziksel Yalnızlık:** İnsanın tek başına yaşama biçimi tanımlanan yalnızlık türüdür. Kişinin sevdiği birini yitirmesiyle, fiziksel olarak etrafında herhangi bir uyarıcı ve uyaran olmamasıyla ya da kişinin insanlardan uzak biçimde tek başına kalmasıyla fiziksel yalnızlık yaşanabilir.
- **Yabancılaşma:** Bireyselleşme doğrultusunda kişinin içinde bulunduğu toplum normları, değerleri ve yargı standartlarına karşı yabancılaşması sonucu ortaya çıkan yalnızlık türüdür.

- **Kınanma(Toplum tarafından dışlanma):** Kişinin içinde yaşamakta olduğu toplumun norm ve değerlerini çeşitli sebeplerden dolayı kendisinden ayrı tutarak bunlara uymaması sonucunda toplumdan tecrit edilmesidir. Bu şekilde toplum dışına atılan kişiler güçsüzlük ve zavallılık duyguları yaşamaktadır.
- **Asimilasyon:** Toplum veya bireyin, farklı bir kültür ortamında zorlanması sonucunda baskı altında kalarak daha farklı bir yaşam biçimine itilmeleridir.
- **Kendi Tercihiyle Gerçekleşen Yalnızlık:** Kişinin kendi istediği doğrultusunda tercih ettiği yalnızlık türüdür.
- **Gerçek Yalnızlık:** Kalabalık içinde yaşanan yalnızlık olarak tanımlanmaktadır. Fiziksel olmaktan öte psikolojik olarak kişinin hissettiği yalnızlık türüdür.

2.7.1.1. Sosyal Yalnızlık

Kişiler yaşamış oldukları toplulukta kendilerini yalnız olarak hissettiklerinde, çevresindeki insanlarla etkileşime girmekten kaçınıyorlarsa ve içinde bulunduğu topluma karşı yabancılık hissediyorsa bunlar sosyal yalnızlığın belirtileridir. Bu kişiler için kalabalıklar artık sıkıcı bir hal alır, toplu etkinliklerden zevk alınmamaya başlar ve diğer insanlarla iletişim kurmaktan uzak dururlar. Herhangi bir işle ilgili sorumluluk almak veya bir organizasyonun içerisinde yer almak oldukça zor gelmektedir (Cüceloğlu, 2005; Yahyaoğlu, 2007).

2.7.1.2. Duygusal Yalnızlık

Kişinin duygusal ve ruhsal dünyasındaki beklentilerine bir karşılık görememesi sonucunda yaşanan yalnızlık türüdür. Kişinin bir başkasına vermiş olduğu değere, sevgiye, beklentiye istediği şekilde geri dönüş alamaması duygusal yalnızlığın sonuçlarından biridir. Bu durum kişilerin hayal kırıklığına uğramasına ve hem duygusal, hem ruhsal dünyasına zarar vermektedir. Bu durum yaşanırken kişilerin çevresinde ki yaşam şartları normaldir ve fiziksel sağlığında iyi durumdadır. Bu durum çok kısa bir sürede ortadan kalkabileceği gibi, değişik bir hal alarak hastalık tablosu oluşturabilmektedir (Yahyaoğlu, 2007)

2.7.1.3. Gizli Yalnızlık

Kişilerin yaşamış oldukları yoğun üzüntüleri sonucu ortaya çıkan veya bir yakınının kaybında, yaşanması gereken üzüntülü dönem yerine dışarıya karşı normal gözükmeyi tercih etmeleri esasında yaşadıkları yoğun duygu durumu belirtmektedir. Kısaca “her üzüldüğümde içime atıyorum” diyen kişilerin yaşadığı yalnızlık türüdür (Cüceloğlu, 2005).

2.7.1.4. Triad Yalnızlık

Depresyon ve korku gibi duygularla birlikte ortaya çıkan ve kişilerin ruhsal durumlarında iniş çıkışlara neden olan ve diğer türlere göre baş etmesi daha zor olan bir türdür. Kişide olumsuz duyguları hissetmesine neden olan bu duygular yalnızlığında içerisine alabilmektedir. Bir anda ortaya çıkan öfke patlamaları ve çökkün ruh hali kişinin çevresinden uzaklaştıracak ve daha fazla yalnızlaşmasına neden olacaktır. Böyle durumlarda psikoterapi yardımı almak oldukça önemlidir (Yahyaoğlu, 2007).

2.7.2. Yalnızlıkla İlgili Kuramsal Yaklaşımlar

2.7.2.1. Psikodinamik Yaklaşım Göre Yalnızlık

Psikodinamikçiler yalnızlık duygusu için özellikle erken çocukluk ve çocukluk dönemlerinin önemine vurgu yapmıştır. Çocukluk evresinde aile ile kurulan ilişki ve iletişim ileri ki dönemlerde maruz kalınacak yalnızlık duygusunu etkileyebilmektedir (Karaduman, 2013). Horney (1998) kişilerin çocukluktan itibaren davranışlarında değişim oluşturma eğiliminde olduğunu söylemektedir. Bu süreç içerisinde kişi, çeşitli davranış biçimleri dener; diğerlerinden uzaklaşır, yaklaşır ya da zıt davranışlar geliştirir. Kişinin bu süreçte başkaları tarafından kabul ve onay alması devamında ise sevildiğini hissetmesi ilerleyen zamanlarda yalnızlık yaşamasını önler. Kişi endişeye kapılmaz çünkü diğer insanların kendisini sevdiğini bilir ve istediği zaman destek görebileceğinin farkındadır. Şayet kişi kendini dışlanmış hissederse, güvenliğini oluşturmak maksadıyla davranışlarının sadece şeklini değil içeriğini de değiştirmek mecburiyetinde kalır. Destek ve güven ihtiyacını karşılayamayan kişi kendisini çaresiz ve yalnız hisseder (Akt., İmamoğlu, 2008). Sullivan’a (1953) göre çocukluk evresinde anne ve babası ile sağlıklı bir iletişim gerçekleştirmeyen kişilerin sosyal becerileri yetersiz kalır. Bu kişiler çocukluk

evresinde karşılayamadığı yakınlık ihtiyacını, ileriki dönemlerde yaşayacakları sosyal ilişkilerinde tamamlamaya çalışır ve bu süreçte zorluklarla karşılaşır (Akt., Kılınç, 2005).

2.7.2.2. Bilişsel Yaklaşım Göre Yalnızlık

Bilişsel-davranışçı yaklaşımın öncülerinden olan Young (1982) yalnızlığın farklı biçimlerde yaşanabildiğini öne sürmüş ve yalnızlığın önlenmesinde kişinin akıl dışı olan inançlarının incelenmesi gerektiğini vurgulamıştır. Young aynı zamanda yalnızlığa sebep olan karakteristik otomatik düşüncüleri de 12 madde içerisinde toplamıştır; yalnız kalmaktan mutsuzluk duyma, cinsel kaygı, duygusal bağlanma kaygısı, yanlış eş seçimi, gerçek dışı beklenti, yakınlık taleplerini reddetme, sosyal kaygı, topluma uyum sağlayamama, düşük benlik kavramı ve güvensiz olmadır (Akt., Koçak, 2008). Yalnızlık durumu yaşayan her insan yaşadığı yalnızlığa bir sebep belirler ve savunma mekanizmasını bu sebebe bağlı olarak geliştirir. Eğer kişiler yaşadıkları yalnızlığın nedenini kişilik özelliklerine bağlıyorsa, yalnızlıkla mücadele ederken kendini tükenmiş ve zayıf hissedecektir. Kişi gelecekte de bu yalnızlığı yenebileceğine dair ümitsizlik içerisinde olacaktır. Bu durum da kişinin daha fazla yalnız kalmasına neden olabilmekte ve benlik algısının düşmesine neden olmaktadır (Karaduman, 2013).

2.7.2.3 Varoluşçu Yaklaşım Göre Yalnızlık

Varoluşçu yaklaşıma göre insan doğası gereği yalnızlık duygusunu yaşamalıdır. Yalnızlık duygusu bireyin hiç kimseye onay almak için bağımlı olmadığını anladığı anda başlar (Corey, 2008). Yalnızlık duygusunun bilinçte belirmesi kişide huzursuzluk durumu yaratır; insan yaşamındaki huzursuzlukların, utanma ve suçluluk duygularının kaynağı bilinçte ortaya çıkan yalnızlık duygusudur. Yalnız kalmak her şeyden uzaklaşmak, insanca güçleri kullanamamak demektir. İnsanlar en büyük gereksinimlerinden birisi yalnızlığın kısır döngüsünden kurtulabilmektir (Fromm, 1995).

2.7.3. Ergenlerde Yalnızlık

İnsanoğlu her ne kadar bu dünyayla ve diğer insanlarla tatminkar ilişkiler kurarsa kursun zaman zamanda olsa derinlerde bir yerlerde elinde olanlara dair bir

anlamsızlık yaşar ve kesinlikle bir yalıtılmışlık hisseder (Körler, 2011). Şehirleşmenin artmasıyla birlikte bireysellik kavramı ortaya çıkmakta, bireysellik kavramıyla insanların birbiriyle bir şeyleri paylaşmasında azalmalar meydana gelmiş, böylesi bir durum içinde ise kişi kendini yalıtılmış ve soyutlanmış olarak görmüştür. Kopuk sosyal ilişkilerin sonucunda yalnızlıklar ortaya çıkmıştır (Özatça, 2009). Yalnızlık insan hayatının her evresinde görülse de, özellikle insan yaşamının en karışık evrelerinden olan ergenlik yalnızlığın çok daha fazla ve derin olarak yaşandığı bir dönemdir (Doğan ve Karakaş, 2016; Kozaklı 2006).

Kimlik gelişiminin önemli olduğu bu aşamada ergen, kim olduğunu kavrama ve keşif merakıyla bir çaba içine girer. Zaman zaman kendine yabancılaşan ve kendini sorgulayan ergen, bu dönem içerisinde çevresine de yabancılaşır. Ergen kendini kalabalıklar içerisindeki yalnız olarak hisseder (Doğan ve Karakaş, 2016). Yalnızlaşan ergen, yeni arayışlar içerisine girerek yaşamın anlamını sorgulamaya başlar. Böylelikle yaşamına yön verecek yeni değerler bulmaya ve psikolojik olarak özerkliğini kazanmaya başlar. Ergenler bu evrede özerk bir kişi olmakla birlikte toplum içine entegre olmayada çalışmaktadır. Bu dönem içinde yaşamakta olduğu arayış ve devamında oluşan bunalımlı durum, ergenin ailesiyle ve çevresiyle çatışmalar yaşamasına neden olurken diğer bir yandan da okulla ilgili akademik anlamda başarısızlık problemleri ortaya çıkar (Bayraktar, 2013).

Ostrov and Offer'a (1980) göre ergenin arkadaş çevresiyle yaşadığı hayal kırıklıkları sonucu yalnızlık duygusu yaşayabileceği gibi bazen de yalnızlık duygusu hayal kırıklıklarına neden olabilir. Böyle bir durum içinde kalan ergen, benlik zedelenmesine engel olmak amacıyla diğer kişilere ulaşmaktan kendini alıkoyabilir. Ergenin bu dönem içerisinde, yaşadığı gel gitli duruma karşın kendisine model oluşturabilecek bir yetişkinin bulunmaması ergenliği daha da zor hale getirebilir. Ergenin yaşadığı bu yalnızlık duygusu, cinselliğe ve saldırgan fantazilere yönelmesine sebep olabilmektedir (Akt., Kılınç, 2005).

2.7.4 Yalnızlık ve Sosyal Medya

Kişiler sanal dünyada arkadaşlıklar ve sohbet içerisine girdiklerinde kendilerine sanal kimlikler yaratmaktadırlar. Bu durum internette geçirilen zamanı arttırmakta ve kişilerin gerçek hayatta çevresiyle ve arkadaşlarıyla geçirdikleri

zamanın önüne geçmektedir. İnternet ortamında çok sayıda arkadaş edinip birçok şeye yorum yapan ve zamanın çoğunu sanal dünyada geçirmekte olan kişi, gerçek hayatta içine kapanma eğilimi göstermekte ve bu durumda yalnızlıkların da artmasına neden olmaktadır. İnsanlar sosyal hayatın içinde oldukları halde, daha fazla sanal dünyada arkadaşlıklar edinmekte ve bunun sonucunda da yalnızlıkla bir başına kalmaktadır (Karakoç ve Taydaş, 2013).

2.7.5. Gelişmeleri Kaçırma Korkusu(GKK)

Sosyal medya, kullanıcıların kendilerini farklı biçimlerde ve özgürce ifade edebildikleri ve başkalarıyla iletişim kurduğu sanal bir ortamdır. Genç kuşak bireyler sosyal medyayı en aktif kullanan gruptur. Sosyal medyanın bu denli yaygın olmasının nedenlerinin en başında akıllı telefonların hayatımızın vazgeçilmez bir parçası olması gelmektedir. İnternetin ve akıllı telefonlara ulaşımın kolaylaşması ile sosyal medya kullanım sıklığının da belirgin bir şekilde arttırmıştır. Özellikle genç kuşak bireyler günlük olarak yaptıklarını(fotoğraf paylaşımı, konum bildirimi, durumunu güncelleme vb.) sosyal medya üzerinden sık sık paylaşmaktadırlar (Przybylski et al., 2013). Bu paylaşım yoğunluğu içinde kişiler günlerinin büyük bir kısmını sosyal ağlarda gündemi takip ederek ve mevcut durumlarını güncelleyerek geçirebilmektedir(Gökler vd., 2016). Bu durumla ilgili Baker ve arkadaşları(2016), genç kuşak bireylerin bir çoğunun, arkadaşlarının neler yaptığıyla ilgili gözden kaçırma endişesiyle karşı karşıya kaldıklarında tedirginlik durumu oluşabileceğini belirtmektedir. Mevcut literatürde gelişmeleri kaçırma korkusu (GKK) olarak yer alan bu tedirginlik durumu, negatif duygusal ve ruhsal durumlardan kaçınmak ve bu döngüsel süreçten uzaklaşmak isteyen kişileri, özellikle de genç kuşak bireyleri sosyal medya tüketici durumuna getirmektedir (Hoşgör vd., 2017).

Mevcut literatürde fırsatları kaçırma ve herhangi bir şeyden eksik kalma ile alakalı deneyimlenen bir korku olarak yer almakta olan GKK, gündemden geri kalma korkusu olarak da bilinmektedir. İnterneti ve sosyal medyayı yoğun olarak kullanan kişilerde görülen GKK, sosyal medya üzerinden paylaşılan bir gönderiden, son olaylardan, durum güncellemesinden ve birçok deneyimden haberdar olmama, yani kişinin bilgi çemberinin dışında kalması endişesi sonucun da ortaya çıkan sorundur (Eşitti, 2015). GKK; kişinin, başkalarının kendisinden daha tatminkar deneyimler yaşadığı düşüncesine sahip olması nedeniyle, sürekli online kalarak sanal çevresinde

olan kişilerin ne yaptığını kontrol etmek konusunda güçlü istek duyması olarak da tanımlanmaktadır (Alt, 2015; Hoşgör vd., 2017).

GKK, Przybylski ve arkadaşları(2013) tarafından öz-belirleme teorisine(Self-Determination Theory) göre açıklanmaktadır. Bu teoriye göre etkili bir öz düzenleme ve iyi oluş için üç temel psikolojik ihtiyacın karşılanması gerekmektedir. Bunlar; yeterlilik ihtiyacı, özerklik ve ilişkili olma ihtiyacıdır. Özerklik ihtiyacı; kişinin kendi kararlarını verebilmesi ve davranışlarının sorumluluğunu alabilmesidir. Yeterlilik ihtiyacı; kişinin yaptığı işi kendi kapasitesini kullanarak başarması ve başkalarından takdir görerek yeterliliğinin farkında olması. İlişkili olma ihtiyacı ise; iletişim kurulan bir insana bağlanma ihtiyacıdır (Sarı, 2011).

2.7.6. Akademik Başarı

Akademik başarı; herhangi bir eğitim kademesinde, eğitim süresince verilmekte olan dersin veya derslerin amacına ulaşp ulaşmadığını anlamak için kontrol edilmesi amacıyla yapılan ölçme ve değerlendirmeler neticesinde öğrencinin aldığı o derse ait notların ortalaması tanımlanmaktadır (Onuk, 2007). Akademik başarı kişilerin hemen hemen tüm yaşantısını etkileyebilen bir kavramdır. Kişiler hedeflerine ulaşmak amacıyla belirledikleri yolda ilerlerken başarı karşısında sevinç, özgüven, mutluluk gibi pozitif ruhsal durumlara bürünürken; başarısızlık neticesinde ise motivasyon kaybı, üzüntü ve hayal kırıklığı görülebilmektedir. Akademik başarısı yüksek olan kişilerin daha kaliteli iş gücü potansiyelinin olduğu toplum tarafından kabul görmektedir (Kavcar, 2011).

Öğrencinin akademik başarısı ya da başarısızlığı, kendisi, ailesi ve içinde yaşamakta olduğu toplum açısından oldukça önemlidir. Akademik anlamda başarılı, kaliteli insan gücü potansiyeli bir toplumun kalkınmasındaki en önemli unsurlardandır (Yıldırım, 2000). Öğrencilerin akademik başarıları birçok faktörden etkilenmektedir. Bu faktörler öğrenme değişkenleri olarak da ifade edilmekte olup psikolojik, fizyolojik ve toplumsal durumlarla alakalıdır. Bu değişkenler kişilerin başarı düzeylerini olumlu ya da olumsuz yönde etkileyebilir. Akademik başarının fonksiyonel tanımı testlerde gösterilen başarıyla alakalıdır. Akademik başarı eğitim kurumlarının önceliği kabul edilmekte olup okullarda öğretmenlerin ne yaptıklarına bakmaktan ziyade öğrencilerin

göstermekte olduğu performansa göre değerdendirilir. Yani okul performansı akademik başarıyla eş tutulmaktadır (Kavcar, 2011).

BÖLÜM 3

YÖNTEM

3.1 Araştırma Modeli

Bu araştırmada, gelişmeleri kaçırma korkusu yaşayan ergenlerin akademik başarı ve yalnızlık durumlarının cinsiyet, yaş, anne-baba eğitim durumu, sosyal ağları kullanım sıklıkları gibi değişkenlere göre incelenmesi amacıyla tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modeli; “çok sayıda kişiden oluşan evrende, genel bir hükme varmak için evrenin tümünde ya da küçük bir örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemesidir” (Karasar, 1994).

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırma örneklemini Antalya ilinde bulunan, Özel Alanya Sınav Temel Lisesinde eğitim gören öğrencilerden seçilmiştir. Örneklem rastlantısal olarak seçilmiş olup 71 erkek(%53,4) ve 62 kadın(%46,6) olmak üzere toplam 133 kişiden oluşmaktadır.

3.3. Veri Toplama Araçları

Bu araştırma da Kişisel Bilgi Formu, Üsküdar Gelişmeleri Kaçırma Korkusu Ölçeği ve UCLA Yalnızlık Ölçeği kullanılmıştır.

3.3.1. Kişisel Bilgi Formu

Araştırmacı tarafından hazırlanan bu form katılımcıların yaşına, cinsiyetine, genel not ortalamasına, disiplin cezası alıp almadığına, anne ve babanın sağ olup olmadığına, eğer sağ ise eğitim durumlarına, ailenin aylık gelir ortalamasına, kardeş sayısına, en sık kullanılan sosyal ağa, sosyal ağlarda geçirilen ortalama zamana ve toplamda kullanılan sosyal ağ sayısına ilişkin sorular yöneltilmiştir.

3.3.2. Üsküdar Gelişmeleri Kaçırma Korkusu Ölçeği

Metin ve arkadaşları(2017) tarafından geliştirilen bu ölçek, kişinin sosyal medyadan uzak kaldığı zaman ortaya çıkan korku durumunu ölçmek için uyarlanmıştır. Yapılan çalışmanın neticesinde ölçeğin güvenirliği .88 bulunmuştur. Ölçekte toplamda 22 soru yer almakta ve 5’li likert tipine göre bir ölçektir. Ölçek

maddeleri 1= "hiç katılmıyorum" ile 5= "tamamen katılıyorum" arasında derecelendirilmiştir. Katılımcıların ölçekten alabileceği puan 22-110 arasında değişmekte olup, kesim puanı yoktur. Ölçekten alınan puanın artmasıyla, kişinin gelişmeleri kaçırma korkusunun olma ihtimalinin yükseldiği anlamını taşımaktadır. Ölçekte 8. ve 22. maddeler ters şekilde kodlanmaktadır.

3.3.3 UCLA Yalnızlık Ölçeği

Russel ve arkadaşları (1978) tarafından bu ölçek, kişilerin yalnızlık düzeylerini ölçmek amacıyla geliştirilmiştir. 1980 yılında yine aynı kişiler tarafından yeniden revize edilerek, ölçek maddelerinin bir kısmı olumlu bir kısmı ise olumsuz olmak üzere tekrar oluşturulmuştur (Russel et al., 1980). Ölçeğin Türkçe'ye uyarlanması, güvenirlik ve geçerlilik çalışmaları Demir (1989) tarafından yapılmıştır. Ölçek 10 olumlu madde, 10'da olumsuz madde olmak üzerine toplamda 20 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin her bir maddesinde kişilerin sosyal ilişkileriyle ilgili düşünce ve duygusunu belirten bir durum verilmekte ve bu durumu ne sıklıkta yaşadıklarını belirtmeleri istenmektedir. 4'lü likert tipi bir ölçektir. Ölçek puanlamasında, olumlu yöndeki maddeler(1,4,5,6,9,10,15,16,19,20) 4= "hiç yaşamadım", 3= "nadiren yaşarım", 2= "bazen yaşarım", 1= "sık sık yaşarım" şeklinde puanlanmaktadır. Olumsuz yöndeki maddeler(2,3,7,8,11,12,13,14,17,18,) ise 1= "hiç yaşamadım", 2= "nadiren yaşarım", 3= "bazen yaşarım", 4= "sık sık yaşarım" şeklinde puanlanmaktadır. Katılımcıların ölçekten alabilecekleri puan 20-80 aralığında değişmekte olup, kesim puanı yoktur. Ölçekten alınan puan arttıkça yalnızlık düzeyinin yükseldiği belirtilmektedir.

3.4 Verilerin Analizi

Araştırma kapsamında elde edilen bilgiler SPSS 21.00 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistiksel yöntemler(yüzde, sayı, ortalama ve standart sapma) kullanılmıştır. Ölçeklerden elde edilen verilerin normal dağılım gösterip göstermediği, Kolmogorov-Smirnov normallik testi aracılığıyla analiz edilmiştir. Normallik analizi sonucu ölçekler ve genel not ortalaması puanı normal dağılım gösterdiğinden, puanların cinsiyet ve disiplin cezası değişkenlerine göre karşılaştırılmasında bağımsız örneklemeler için "t" testi; yaş, annenin eğitim düzeyi, babanın eğitim düzeyi, aylık ortalama gelir, kardeş sayısı, sosyal ağ kullanım

sayısı, en sık kullanılan sosyal ağ ve sosyal ağlarda geçirilen ortalama zaman değişkenlerine göre karşılaştırılmasında tek yönlü “ANOVA” testinden yararlanılmıştır. Değişkenler arasındaki ilişki analizi, “Pearson korelasyon” testi kullanılarak yapılmıştır. Analizlerde anlamlılık düzeyi $p<0,05$ olarak değerlendirilmiştir.

BÖLÜM IV

BULGULAR

Bu bölümde araştırmanın sonucunda elde edilen verilerin istatistiksel analizleri yer almaktadır.

4.1 KATILIMCILARIN SOSYO-DEMOGRAFİK BİLGİLERİNE İLİŞKİN BULGULAR

Tablo 1. Katılımcılara Dair Sosyo-demografik Bilgiler

Özellik	n	%
Cinsiyet		
Erkek	71	53,4
Kadın	62	46,6
Yaş Grubu		
15	26	19,5
16	30	22,6
17	46	34,6
18	31	23,3
Genel Not Ortalaması		
50-65	16	12,0
65-75	53	39,8
75-90	51	38,3
90-100	13	9,8
Disiplin Cezası		
Evet	12	9,0
Hayır	121	91,0
Anne		
Yaşıyor	120	90,2
Vefat etti	6	4,5
Anne-Baba ayrı	7	5,3
Anne Eğitim Düzeyi		
İlkokul	37	27,8
Ortaokul	40	30,1
Lise	43	32,3
Üniversite	13	9,8
Yüksek Lisans	0	0
Baba		
Yaşıyor	122	91,7
Vefat etti	11	8,3
Baba Eğitim Düzeyi		
İlkokul	28	21,1
Ortaokul	45	33,8
Lise	41	30,8
Üniversite	16	12,0
Yüksek Lisans	3	2,3

Tablo 1 (Devam). Katılımcılara Dair Sosyodemografik Bilgiler

Ailenin Yıllık Geliri		
1500-3000	52	39,1
3000-4500	55	41,4
4500-6000	14	10,5
6000 ve üzeri	12	9,0
Kardeş Sayısı		
1	14	10,5
2	65	48,9
3	37	27,8
4 ve üzeri	17	12,8
En Sık Kullanılan Sosyal Ağ		
Facebook	2	1,5
Twitter	8	6,0
Instagram	93	69,9
Youtube	30	22,6
Snapchat		
Sosyal Ağlarda Günlük Ortalama Geçirilen Zaman		
1 saatten az	25	18,8
1-3 saat arası	63	47,4
3 saat ve üzeri	45	33,8
Kullanılan Sosyal Ağ Sayısı		
1	31	23,3
2	38	28,6
3	32	24,1
4 ve üzeri	32	24,1

Çalışmaya katılan 133 katılımcının %53,4'ü erkek, %46,6'sı kadındır. Yaş grubu olarak 15 yaşındakiler %19,5, 16 yaşındakiler %22,6, 17 yaşındakiler %34,6, 18 yaşındakiler %23,3 olarak saptanmıştır.

Katılımcıların genel not ortalamaları incelendiğinde; %12,0'sinin 50-65, %39,8'inin 65-75, %38,3'ünün 75-90, %9,8'inin 90-100 genel not aralıklarında oldukları saptanmıştır.

Katılımcıların %91'inin disiplin cezası almadığı, %9'unun disiplin cezası aldığı saptanmıştır.

Katılımcıların %90,2'si annelerinin hayatta olduğunu, %4,5'i annelerinin vefat ettiğini, %5,3'ü anne-babalarının ayrı olduklarını belirtmiştir.

Katılımcıların annelerinin eğitim düzeyleri %27,8'i ilkokul, %30,1'i ortaokul, %32,3'ü lise, %9,8'i üniversite olarak saptanmıştır.

Katılımcıların %91,7'si babasının hayatta olduğunu, %8,3'ü babasının vefat ettiğini belirtmiştir.

Katılımcıların babalarının eğitim düzeyi %21,1'i ilkokul, %33,8'i ortaokul, %30,8'i lise, %12,0'ı üniversite, %2,3'ü yüksek lisans olarak saptanmıştır.

Katılımcıların ailesinin yıllık geliri %39,1'i 1500-3000 aralığında, %41,4'ü 3000-4500 aralığında, %10,5'i 4500-6000 aralığında, %9,0'ı 6000 ve üzeri olarak saptanmıştır.

Katılımcılar kardeş sayılarını %10,5'i 1, %48,9'u 2, %27,8'i 3, %12,8'i 4 ve üzeri olarak belirtmiştir.

Katılımcıların en sık kullandığı sosyal ağ %1,5'i Facebook, %6,0 Twitter, %69,9'u Instagram, %22,6'sı Youtube olarak saptanmıştır.

Katılımcılar sosyal ağlarda günlük ortalama geçirdikleri zamanı %18,8'i 1 saatten az, %47,4'ü 1-3 saat arası, %33,8 3 saat ve üzeri olarak belirtmiştir.

Katılımcılar kullandıkları toplam kullandıkları sosyal ağ sayısını %23,3'ü 1, %28,6'sı 2, %24,1'i 3, %24,1'i 4 ve üzeri olarak belirtmiştir.

4.2 ÖLÇEK PUANLARININ VE GENEL NOT ORTALAMASININ CİNSİYETE GÖRE KARŞILAŞTIRILMASINA İLİŞKİN BULGULAR

Tablo 2. Ölçek Puanlarının ve Genel Not Ortalamasının Cinsiyete Göre Karşılaştırılmasına İlişkin t Testi Sonuçları

Ölçekler	Cinsiyet	n	$\bar{x}$	SS	t	p
Üsküdar Gelişmeleri	Erkek	71	2,61	0,66	-1,745	0,083
Kaçırma Korkusu	Kadın	62	2,81	0,62		
Ölçeği						
Yalnızlık(Ucla-Ls)	Erkek	71	2,48	0,30	-0,174	0,862
Ölçeği	Kadın	62	2,49	0,24		
Genel Not Ortalaması	Erkek	71	2,28	0,74	-2,691	0,009
	Kadın	62	2,66	0,88		

Üsküdar Gelişmeleri Kaçırma Korkusu Ölçeği puanlarının cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği tespit edildi ($p>0,05$) (Tablo 2).

Yalnızlık(Ucla-Ls) Ölçeği puanlarının cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği tespit edildi ($p>0,05$) (Tablo 2).

Genel Not Ortalaması puanlarının cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği tespit edildi ($p=0.009$) (Tablo 2). Kadın katılımcıların genel not ortalamaları ($x=2,66$), erkeklere ($x=2,28$) göre anlamlı düzeyde daha yüksektir.

4.3 ÖLÇEK PUANLARININ VE GENEL NOT ORTALAMASININ YAŞ GRUPLARINA GÖRE KARŞILAŞTIRILMASINA İLİŞKİN BULGULAR

Tablo 3. Ölçek Puanlarının ve Genel Not Ortalamasının Yaş Gruplarına Göre Karşılaştırılmasına İlişkin ANOVA Testi Sonuçları

Ölçekler	Yaş Grupları	n	$\bar{x}$	SS	F	p
Üsküdar Gelişmeleri Kaçırma Korkusu Ölçeği	15	26	2,76	0,61	0,325	0,807
	16	30	2,77	0,70		
	17	46	2,66	0,65		
	18	31	2,65	0,63		
Yalnızlık(Ucla-Ls) Ölçeği	15	26	2,59	0,27	0,318	0,812
	16	30	2,46	0,28		
	17	46	2,45	0,25		
	18	31	2,48	0,30		
Genel Not Ortalaması	15	26	2,57	0,85	1,489	0,221
	16	30	2,36	0,85		
	17	46	2,47	0,86		
	18	31	2,41	0,76		

Üsküdar Gelişmeleri Kaçırma Korkusu Ölçeğinin puanlarının yaş gruplarına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği tespit edildi ($p>0,05$) (Tablo 3).

Yalnızlık(Ucla-Ls) Ölçeği puanlarının yaş gruplarına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği tespit edildi ($p>0,05$) (Tablo 3).

Genel Not Ortalaması puanlarının yaş gruplarına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği tespit edildi ($p>0,05$) (Tablo 3)

4.4 ÖLÇEK PUANLARININ VE GENEL NOT ORTALAMASININ DİSİPLİN CEZASINA GÖRE KARŞILAŞTIRILMASINA İLİŞKİN BULGULAR

Tablo 4. Ölçek Puanlarının ve Genel Not Ortalamasının Disiplin Cezasına Göre Karşılaştırılmasına İlişkin t Testi Sonuçları

Ölçekler	Disiplin Cezası	n	$\bar{x}$	SS	t	p
Üsküdar Gelişmeleri	Aldı	12	2,79	0,58	0,488	0,626
Kaçırma Korkusu	Almadı	121	2,69	0,65		
Ölçeği						
Yalnızlık(Ucla-Ls)	Aldı	12	2,57	0,19	1,059	0,291
Ölçeği	Almadı	121	2,48	0,28		
Genel Not Ortalaması	Aldı	12	1,83	0,83	-2,805	0,017
	Almadı	121	2,52	0,80		

Üsküdar Gelişmeleri Kaçırma Korkusu Ölçeğinin puanlarının disiplin cezasına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği tespit edildi ($p>0,05$) (Tablo 4).

Yalnızlık(Ucla-Ls) Ölçeği puanlarının disiplin cezasına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği tespit edildi ($p>0,05$) (Tablo 4).

Genel Not Ortalaması puanlarının disiplin cezasına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği tespit edildi ($p=0,017$) (Tablo 4). Disiplin cezası almış katılımcıların ($x=1,83$), almamış katılımcılara ($x=2,52$) göre genel not ortalamalarının anlamlı düzeyde düşük olduğu tespit edilmiştir.

4.5 ÖLÇEK PUANLARININ VE GENEL NOT ORTALAMASININ KATILIMCILARIN ANNELERİNİN EĞİTİM DÜZEYİNE GÖRE KARŞILAŞTIRILMASINA İLİŞKİN BULGULAR

Tablo 5. Ölçek Puanlarının ve Genel Not Ortalamasının Katılımcıların Annelerinin Eğitim Düzeyine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin ANOVA Testi Sonuçları

Ölçekler	Anne Eğitim Düzeyi	n	$\bar{x}$	SS	F	p
Üsküdar Gelişmeleri Kaçırma Korkusu Ölçeği	İlkokul	37	2,56	0,67	0,605	0,613
	Ortaokul	40	2,42	0,61		
	Lise	43	2,39	0,56		
	Üniversite	13	2,46	0,94		
Yalnızlık(Ucla-Ls) Ölçeği	İlkokul	37	2,45	0,31	0,451	0,717
	Ortaokul	40	2,47	0,23		
	Lise	43	2,52	0,29		
	Üniversite	13	2,52	0,21		
Genel Not Ortalaması	İlkokul	37	2,56	0,92	0,312	0,816
	Ortaokul	40	2,42	0,84		
	Lise	43	2,39	0,79		
	Üniversite	13	2,46	0,66		

Üsküdar Gelişmeleri Kaçırma Korkusu Ölçeğinin puanlarının katılımcıların annelerinin eğitim düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği tespit edildi ($p>0,05$) (Tablo 5).

Yalnızlık(Ucla-Ls) Ölçeği puanlarının katılımcıların annelerinin eğitim düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği tespit edildi ($p>0,05$) (Tablo 5).

Genel Not Ortalaması puanlarının katılımcıların annelerinin eğitim düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği tespit edildi ($p>0,05$) (Tablo 5).

4.6 ÖLÇEK PUANLARININ VE GENEL NOT ORTALAMASININ KATILIMCILARIN BABALARININ EĞİTİM DÜZEYİNE GÖRE KARŞILAŞTIRILMASINA İLİŞKİN BULGULAR

Tablo 6. Ölçek Puanlarının ve Genel Not Ortalamasının Katılımcıların Babalarının Eğitim Düzeyine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin ANOVA Testi Sonuçları

Ölçekler	Baba Eğitim Düzeyi	n	$\bar{x}$	SS	F	p
Üsküdar Gelişmeleri Kaçırma Korkusu Ölçeği	İlkokul	28	2,88	0,70	1,242	0,297
	Ortaokul	45	2,57	0,51		
	Lise	41	2,77	0,68		
	Üniversite	16	2,60	0,74		
	Yüksek Lisans	3	2,62	0,95		
Yalnızlık(Ucla-Ls) Ölçeği	İlkokul	28	2,45	0,29	1,921	0,111
	Ortaokul	45	2,47	0,24		
	Lise	41	2,52	0,29		
	Üniversite	16	2,52	0,26		
	Yüksek Lisans	3		0,23		
Genel Not Ortalaması	İlkokul	28	2,56	0,97	0,984	0,419
	Ortaokul	45	2,42	0,75		
	Lise	41	2,39	0,79		
	Üniversite	16	2,46	0,79		
	Yüksek Lisans	3		1,15		

Üsküdar Gelişmeleri Kaçırma Korkusu Ölçeğinin puanlarının katılımcıların babalarının eğitim düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği tespit edildi ($p>0,05$) (Tablo 6).

Yalnızlık(Ucla-Ls) Ölçeği puanlarının katılımcıların babalarının eğitim düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği tespit edildi ($p>0,05$) (Tablo 6).

Genel Not Ortalaması puanlarının katılımcıların babalarının eğitim düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği tespit edildi ($p>0,05$) (Tablo 6).

4.7 ÖLÇEK PUANLARININ VE GENEL NOT ORTALAMASININ KATILIMCILARIN AİLELERİNİN AYLIK GELİRİNE GÖRE KARŞILAŞTIRILMASINA İLİŞKİN BULGULAR

Tablo 7. Ölçek Puanlarının ve Genel Not Ortalamasının Katılımcıların Ailelerinin Aylık Gelir Düzeyine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin ANOVA Testi Sonuçları

Ölçekler	Ailenin Aylık Gelir Düzeyi	n	$\bar{x}$	SS	F	p
Üsküdar Gelişmeleri	1500-3000	52	2,65	0,60	0,380	0,767
Kaçırma Korkusu	3000-4500	55	2,77	0,69		
Ölçeği	4500-6000	14	2,63	0,56		
	6000 ve üzeri	12	2,67	0,74		
Yalnızlık(Ucla-Ls)	1500-3000	52	2,51	0,29	0,755	0,521
Ölçeği	3000-4500	55	2,47	0,27		
	4500-6000	14	2,54	0,24		
	6000 ve üzeri	12	2,40	0,21		
Genel Not Ortalaması	1500-3000	52	2,21	0,82	2,646	0,052
	3000-4500	55	2,63	0,84		
	4500-6000	14	2,57	0,64		
	6000 ve üzeri	12	2,58	0,79		

Üsküdar Gelişmeleri Kaçırma Korkusu Ölçeğinin puanlarının katılımcıların ailelerinin aylık gelir düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği tespit edildi ($p>0,05$) (Tablo 7).

Yalnızlık(Ucla-Ls) Ölçeği puanlarının katılımcıların ailelerinin aylık gelir düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği tespit edildi ($p>0,05$) (Tablo 7).

Genel Not Ortalaması puanlarının katılımcıların ailelerinin aylık gelir düzeyine göre istatistiksel olarak sınırda anlamlı farklılık gösterdiği tespit edildi ($0,10>p>0,05$) (Tablo 7). Sınırda anlamlı fark bulunan alt boyutların hangi gelir düzeyinde olduğunu görmek için çoklu karşılaştırma testlerinden TUKEY HSD yapılmıştır. TUKEY HSD test sonuçlarına göre ailelerinin aylık gelir düzeyi 3000-4500 arasında olan katılımcıların genel not ortalamalarının($x=2,63$), ailelerinin aylık gelir düzeyi 1500-3000 arasında olan katılımcıların genel not ortalamasına($x=2,21$) göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir (Tablo 8).

Tablo 8. Genel Not Ortalaması Puanının Ailenin Gelir Düzeyine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin TUKEY Testi Sonuçları

Değişken	Ailenin Aylık Geliri	Ailenin Aylık Geliri	Ortalamalar Arası Fark	SS	P
Genel Not Ortalaması	1500-3000	3000-4500	-0,42	0,15	0,039
		4500-6000	-0,35	0,24	0,461
		6000+	-0,37	0,26	0,487
	3000-4500	1500-3000	0,42	0,15	0,039
		4500-6000	0,06	0,24	0,993
		6000+	0,05	0,25	0,997
	4500-6000	1500-3000	0,35	0,24	0,461
		3000-4500	-0,06	0,24	0,993
		6000+	-0,01	0,32	1,000
	6000+	1500-3000	0,37	0,26	0,487
		3000-4500	-0,05	0,25	0,997
		4500-6000	0,01	0,32	1,000

4.8 ÖLÇEK PUANLARININ VE GENEL NOT ORTALAMASININ KARDEŞ SAYISINA GÖRE KARŞILAŞTIRILMASINA İLİŞKİN BULGULAR

Tablo 9. Ölçek Puanlarının ve Genel Not Ortalamasının Kardeş Sayısına Göre Karşılaştırılmasına İlişkin ANOVA Testi Sonuçları

Ölçekler	Kardeş Sayısı	n	$\bar{x}$	SS	F	p
Üsküdar Gelişmeleri	1	14	2,97	0,53	1,065	0,367
Kaçırma Korkusu	2	65	2,71	0,64		
Ölçeği	3	37	2,61	0,57		
	4 ve üzeri	17	2,66	0,87		
Yalnızlık(Ucla-Ls)	1	14	2,49	0,31	0,029	0,993
Ölçeği	2	65	2,48	0,28		
	3	37	2,50	0,23		
	4 ve üzeri	17	2,49	0,32		
Genel Not	1	14	2,42	1,01	0,007	0,999
Ortalaması	2	65	2,46	0,77		
	3	37	2,45	0,86		
	4 ve üzeri	17	2,47	0,87		

Üsküdar Gelişmeleri Kaçırma Korkusu Ölçeğinin puanlarının kardeş sayısına göre istatistiksel olarak anlamlı fark göstermediği tespit edilmiştir ($p>0,05$) (Tablo 9).

Yalnızlık(Ucla-Ls) Ölçeği puanlarının kardeş sayısına göre istatistiksel olarak anlamlı fark göstermediği tespit edilmiştir ($p>0,05$) (Tablo 9).

Genel Not Ortalaması puanlarının kardeş sayısına göre istatistiksel olarak anlamlı fark göstermediği tespit edilmiştir ($p>0,05$) (Tablo 9).

4.9 ÖLÇEK PUANLARININ VE GENEL NOT ORTALAMASININ SOSYAL AĞ KULLANIM SAYISINA GÖRE KARŞILAŞTIRILMASINA İLİŞKİN BULGULAR

Tablo 10. Ölçek Puanlarının ve Genel Not Ortalamasının Sosyal Ağ Kullanım Sayısına Göre Karşılaştırılmasına İlişkin ANOVA Testi Sonuçları

Ölçekler	Sosyal Ağ Kullanım Sayısı	n	$\bar{x}$	SS	F	p
Üsküdar Gelişmeleri Kaçırma Korkusu Ölçeği	1	31	2,45	0,53	4,071	0,008
	2	38	2,89	0,64		
	3	32	2,56	0,57		
	4 ve üzeri	32	2,87	0,87		
Yalnızlık(Ucla-Ls) Ölçeği	1	31	2,46	0,31	1,014	0,389
	2	38	2,46	0,28		
	3	32	2,56	0,23		
	4 ve üzeri	32	2,47	0,32		
Genel Not Ortalaması	1	31	2,67	1,01	1,354	0,260
	2	38	2,50	0,77		
	3	32	2,28	0,86		
	4 ve üzeri	32	2,37	0,87		

Yalnızlık(Ucla-Ls) Ölçeği puanlarının sosyal ağ kullanım sayısına göre istatistiksel olarak anlamlı fark göstermediği tespit edilmiştir ($p>0,05$) (Tablo10).

Genel Not Ortalaması puanlarının sosyal ağ kullanım sayısına göre istatistiksel olarak anlamlı fark göstermediği tespit edilmiştir ($p>0,05$) (Tablo10).

Üsküdar Gelişmeleri Kaçırma Korkusu Ölçeği puanlarının sosyal ağ kullanım sayısına göre istatistiksel olarak anlamlı fark gösterdiği tespit edilmiştir ($p=0,008$) (Tablo10). Anlamlı fark bulunan alt boyutların hangi sosyal ağ kullanım sayısında olduğunu görmek için çoklu karşılaştırma testlerinden TUKEY HSD yapılmıştır. TUKEY HSD

test sonuçlarına göre sosyal ağ kullanım sayısı 1($X=2,45$) olan katılımcıların, sosyal ağ kullanım sayısı 2($X=2,89$) ve 4 ve üzeri($X=2,87$) olan katılımcılara göre gelişmeleri kaçırma korkusu puanının daha düşük olduğu tespit edilmiştir (Tablo 11).

Tablo 11. Gelişmeleri Kaçırma Korkusu Puanının Sosyal Ağ Kullanım Sayısına Göre Karşılaştırılmasına İlişkin TUKEY Testi Sonuçları

Değişken	Sosyal Ağ Kullanım Sayısı	Sosyal Ağ Kullanım Sayısı	Ortalamalar Arası Fark	SS	P
Gelişmeleri Kaçırma Korkusu	1	2	-0,44	0,15	0,022
		3	-0,11	0,15	0,886
		4 ve üzeri	-0,41	0,15	0,046
	2	1	0,44	0,15	0,022
		3	0,32	0,15	0,137
		4 ve üzeri	0,02	0,15	0,998
	3	1	0,11	0,15	0,886
		2	-0,32	0,15	0,137
		4 ve üzeri	-0,30	0,15	0,223
	4 ve üzeri	1	0,41	0,15	0,046
		2	-0,02	0,15	0,998
		3	0,30	0,15	0,223

4.10 ÖLÇEK PUANLARININ VE GENEL NOT ORTALAMASININ EN SIK KULLANILAN SOSYAL AĞA GÖRE KARŞILAŞTIRILMASINA İLİŞKİN BULGULAR

Tablo 12. Ölçek Puanlarının ve Genel Not Ortalamasının En Sık Kullanılan Sosyal Ağa Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Anova Testi Sonuçları

Ölçekler	En Sık Kullanılan Sosyal Ağ	n	$\bar{x}$	SS	F	p
Üsküdar Gelişmeleri Kaçırma Korkusu Ölçeği	Facebook	2	2,27	0,57	6,161	0,001
	Twitter	8	3,29	0,42		
	İnstagram	93	2,77	0,61		
	Youtube	30	2,36	0,66		
Yalnızlık(Ucla-Ls) Ölçeği	Facebook	2	2,07	0,24	1,605	0,191
	Twitter	8	2,53	0,19		
	İnstagram	93	2,48	0,27		
	Youtube	30	2,50	0,29		
Genel Not Ortalaması	Facebook	2	2,00	0,00	1,093	0,355
	Twitter	8	2,12	0,64		
	İnstagram	93	2,44	0,82		
	Youtube	30	2,63	0,88		

Yalnızlık(Ucla-Ls) Ölçeği puanlarının en sık kullanılan sosyal ağa göre istatistiksel olarak anlamlı fark göstermediği tespit edilmiştir ($p>0,05$) (Tablo 12).

Genel Not Ortalaması puanlarının en sık kullanılan sosyal ağa göre istatistiksel olarak anlamlı fark göstermediği tespit edilmiştir ($p>0,05$) (Tablo 12).

Üsküdar Gelişmeleri Kaçırma Korkusu Ölçeği puanlarının en sık kullanılan sosyal ağa göre istatistiksel olarak anlamlı fark gösterdiği tespit edilmiştir ($p=0,001$) (Tablo 12). Anlamlı fark bulunan alt boyutların hangi en sık kullanılan sosyal ağ olduğunu görmek için çoklu karşılaştırma testlerinden TUKEY HSD yapılmıştır. TUKEY HSD test sonuçlarına göre; en sık kullanılan sosyal ağ olarak Twitter($X=3,29$) ve İnstagram($X=2,77$) kullanan katılımcıların, Youtube($X=2,36$) kullanan katılımcılara göre gelişmeleri kaçırma korkusu puanının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir (Tablo 13).

Tablo 13. Gelişmeleri Kaçırma Korkusu Puanının En Sık Kullanılan Sosyal Ağa Göre Karşılaştırılmasına İlişkin TUKEY Testi Sonuçları

Değişken	En Sık Kullanılan Sosyal Ağ	En Sık Kullanılan Sosyal Ağ	Ortalamalar Arası Fark	SS	P
Gelişmeleri Kaçırma Korkusu	Facebook	twitter	-1,02	0,48	0,158
		instagram	-0,50	0,43	0,663
		youtube	-0,09	0,44	0,996
	Twitter	facebook	1,02	0,48	0,158
		instagram	0,51	0,22	0,105
		youtube	0,92	0,24	0,001
	İnstagram	facebook	0,50	0,43	0,663
		twitter	-0,51	0,22	0,105
		youtube	0,40	0,12	0,011
	Youtube	facebook	0,09	0,44	0,996
		twitter	-0,92	0,24	0,001
		instagram	-0,40	0,12	0,011

4.11 ÖLÇEK PUANLARININ VE GENEL NOT ORTALAMASININ SOSYAL AĞLARDA GÜNLÜK GEÇİRİLEN ORTALAMA SAAT AÇISINDAN KARŞILAŞTIRILMASINA İLİŞKİN BULGULAR

Tablo 14. Ölçek Puanlarının ve Genel Not Ortalamasının Sosyal Ağlarda Günlük Geçirilen Ortalama Saat Açısından Karşılaştırılmasına İlişkin ANOVA Testi Sonuçları

Ölçekler	Sosyal Ağlarda Günlük Geçirilen Ortalama Saat	n	$\bar{x}$	SS	F	p
Üsküdar Gelişmeleri Kaçırma Korkusu Ölçeği	1 saatten az	25	2,32	0,70	11,765	0,00
	1-3 saat arası	63	2,63	0,53		
	3 saatten fazla	45	3,02	0,59		
Yalnızlık(Ucla-Ls) Ölçeği	1 saatten az	25	2,44	0,23	1,446	0,239
	1-3 saat arası	63	2,46	0,23		
	3 saatten fazla	45	2,54	0,34		
Genel Not Ortalaması	1 saatten az	25	2,64	0,81	0,747	0,476
	1-3 saat arası	63	2,42	0,81		
	3 saatten fazla	45	2,40	0,86		

Yalnızlık(Ucla-Ls) Ölçeği puanlarının sosyal ağlarda günlük geçirilen ortalama saate göre istatistiksel olarak anlamlı fark göstermediği tespit edilmiştir ($p>0,05$) (Tablo 14).

Genel Not Ortalaması puanlarının sosyal ağlarda günlük geçirilen ortalama saate göre istatistiksel olarak anlamlı fark göstermediği tespit edilmiştir ($p>0,05$) (Tablo 14).

Üsküdar Gelişmeleri Kaçırma Korkusu Ölçeği puanlarının sosyal ağlarda günlük geçirilen ortalama saate göre istatistiksel olarak anlamlı fark gösterdiği tespit edilmiştir ($p=0,00$) (Tablo 14). Anlamlı fark bulunan alt boyutların hangi ortalama saat aralığında olduğunu görmek için çoklu karşılaştırma testlerinden TUKEY HSD yapılmıştır. TUKEY HSD test sonuçlarına göre; sosyal ağlarda günde ortalama 3 saatten fazla($X=3,02$) geçiren kişilerin, 1-3 saat arası($X=2,63$) ve 1 saatten az($X=2,32$) geçiren kişilere göre gelişmeleri kaçırma korkusu puanının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir (Tablo 15).

Tablo 15. Gelişmeleri Kaçırma Korkusu Puanının Sosyal Ağlarda Günlük Geçirilen Ortalama Saat Açısından Karşılaştırılmasına İlişkin Tukey Testi Sonuçları

Değişken	Sosyal Ağlarda Günlük Geçirilen Ortalama Saat	Sosyal Ağlarda Günlük Geçirilen Ortalama Saat	Ortalamalar Arası Fark	SS	P
Gelişmeleri Kaçırma Korkusu	1 saatten az	1-3 saat arası	-0,31	0,14	0,072
		3 saatten fazla	-0,70	0,15	0,000
	1-3 saat arası	1 saatten az	0,31	0,14	0,072
		3 saatten fazla	-0,38	0,11	0,004
	3 saatten fazla	1 saatten az	0,70	0,15	0,000
		1-3 saat arası	0,38	0,11	0,004

4.12 DEĞİŞKENLER ARASINDAKİ KORELASYON ANALİZİNE İLİŞKİN BULGULAR

Tablo 16. Değişkenler Arasındaki Korelasyon Analizi Sonuçları

	2	3	4	5	6	7	8
1-Üsküdar Gelişmeleri Kaçırma Korkusu Ölçeği	0,157	0,28	-0,75	0,012	-0,120	0,391**	-0,147
2- Yalnızlık Ölçeği	1	0,035	-0,126	-0,072	0,012	0,140	0,055
3- Genel Not Ortalaması		1	-0,040	0,172*	0,009	-0,092	-0,148
4- Yaş			1	0,130	0,041	-0,064	-0,165
5- Ailenin Aylık Gelir Ortalaması				1	0,010	-0,010	-0,083
6- Kardeş Sayısı					1	-0,120	0,140
7- Sosyal Ağlarda Günlük Geçirilen Ortalama Saat						1	0,351**
8- Sosyal Ağ Kullanım Sayısı							1

* p<0,05 **p<0,01

Üsküdar Gelişmeleri Kaçırma Korkusu Ölçeği puanı ile Yalnızlık Ölçeği puanı, Genel Not Ortalaması puanı, Yaş Değişkeni, Ailenin Aylık Gelir Ortalaması, Kardeş Sayısı ve Sosyal Ağ Kullanım Sayısı arasında anlamlı ilişki bulunamadı ($p>0,05$). Üsküdar Gelişmeleri Kaçırma Korkusu Ölçeği puanı ile Sosyal Ağlarda Günlük Geçirilen Ortalama Saat arasında pozitif yönlü ve anlamlı ilişki tespit edilmiştir ($r=0,391$; $p=0,00$). Sosyal ağlarda günlük geçirilen ortalama saat arttıkça, kişilerin gelişmeleri kaçırma korkusu yükselmektedir (Tablo 16).

Yalnızlık Ölçeği puanı ile Genel Not Ortalaması puanı, Yaş Değişkeni, Ailenin Aylık Gelir Ortalaması, Kardeş Sayısı, Sosyal Ağlarda Günlük Geçirilen Ortalama Saat ve Sosyal Ağ Kullanım Sayısı arasında anlamlı ilişki bulunamadı ($p>0,05$) (Tablo 16).

Genel Not Ortalaması puanı ile Yaş Değişkeni, Kardeş Sayısı, Sosyal Ağlarda Günlük Geçirilen Ortalama Saat ve Sosyal Ağ Kullanım Sayısı arasında anlamlı ilişki bulunamadı ($p>0,05$). Genel Not Ortalaması ile Ailenin Aylık Geliri Ortalaması arasında pozitif yönlü anlamlı ilişki tespit edilmiştir ($r=0,172$; $p=0,048$). Genel not ortalaması yükseldikçe ailenin aylık gelir düzeyi yükselmektedir (Tablo 16).

Yaş Değişkeni ile Ailenin Aylık Gelir Ortalaması, Kardeş Sayısı, Sosyal Ağlarda Günlük Geçirilen Ortalama Saat ve Sosyal Ağ Kullanım Toplamı arasında anlamlı ilişki bulunamadı ($p>0,05$) (Tablo 16).

Ailenin Aylık Gelir Ortalaması ile Kardeş Sayısı, Sosyal Ağlarda Günlük Geçirilen Ortalama Saat ve Sosyal Ağ Kullanım Sayısı arasında anlamlı ilişki bulunamadı ($p>0,05$) (Tablo 16).

Kardeş Sayısı ile Sosyal Ağlarda Günlük Geçirilen Ortalama Saat ve Sosyal Ağ Kullanım Sayısı arasında anlamlı ilişki bulunamadı ($p>0,05$) (Tablo 16).

Sosyal Ağlarda Günlük Geçirilen Ortalama Saat ile Sosyal Ağ Kullanım Sayısı arasında pozitif yönde anlamlı ilişki tespit edilmiştir ($r=0,351$; $p=0,00$). Sosyal ağlarda geçirilen günlük ortalama saat arttıkça toplam kullanılan sosyal ağı sayısında aynı şekilde artmaktadır (Tablo 16).

BÖLÜM 5

TARTIŞMA

Bu araştırmada sosyal ortamlarda gelişmeleri kaçırma korkusu yaşayan ergenlerin, akademik başarı ve yalnızlık düzeyleri arasındaki ilişki incelenmiştir. Aynı zamanda gelişmeleri kaçırma korkusu, akademik başarı, yalnızlık ve sosyal medya kullanımının sosyo-demografik özelliklere göre farklılıkları incelenmiştir. Çalışmaya yaşları 14-18 arasında değişen toplam 133 lise öğrencisi katılmıştır.

İlgili literatürde GKK, akademik başarı ve yalnızlık düzeyi arasındaki ilişkiyi inceleyen eser miktarda çalışmaya rastlanmıştır. Bundan dolayı GKK ile ilişkili olan akademik başarı ve yalnızlık üzerine yapılmış çalışmalara yer verilecektir. GKK bir tür internet bağımlılığı olduğundan dolayı internet bağımlılığıyla ilgili çalışmalara yer verilmiştir.

5.1. Ergenlerin Gelişmeleri Kaçırma Korkusu Puanlarına İlişkin Yargılar

Elde edilen bulgular cinsiyet değişkenine göre ele alındığında; erkekler ve kadınlar arasında gelişmeleri kaçırma korkusu açısından anlamlı bir fark bulunamamıştır. Literatür incelendiğinde araştırma sonucuyla tutarlılık gösteren çalışmalara rastlanmaktadır (Kırık vd., 2015; Gökler vd., 2016; Hoşgör vd., 2017; Jood, 2017; Aslan, 2018; Hızarcı, 2018; Beşenk, 2018; Tayiz, 2018; Bor, 2018; Terzi, 2019). Benzer olmayan sonuçlara bakıldığında ise (JWT Intelligence, 2012; Przyblyski et al., 2013; Gezgin et al., 2017) erkeklerin gelişmeleri kaçırma korkusu düzeyleri anlamlı olarak daha yüksek düzeyde görülmektedir.

Ergenlerin yaş gruplarına göre gelişmeleri kaçırma korkusu arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Literatür incelendiğinde araştırma sonuçlarıyla paralellik gösteren çalışmalara rastlanmaktadır (Gökler vd., 2016; Jood, 2017; Hoşgör vd., 2017; Hızarcı, 2018; Bor, 2018). Bu sonuçların aksine Kırık ve arkadaşları (2015) tarafından yaşları 13-19 aralığında değişen 271 öğrenci üzerinde yapılan araştırmaya göre, sosyal medya bağımlılığının yaşa göre anlamlı bir farklılık gösterdiği görülmüştür. Farklı bir çalışmanın sonucuna göre ise, 21 yaşın altındaki kişilerin 21 yaşının üzerindeki kişilere göre GKK düzeylerinin daha yüksek olduğu görülmüştür (Gezgin et al., 2017). Bu

konu üzerinde örneklem sayısı ve yaş grup aralıkları arttırılarak daha detaylı çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

Ergenlerin disiplin cezası alıp almamasına göre gelişmeleri kaçırma korkusu arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Ergenlerde disiplin cezasının gelişmeleri kaçırma korkusuna bir etkisinin olmadığı görülmektedir. Literatürde ilgili değişkenlerle alakalı herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır.

Ergenlerin anne-baba eğitim düzeyleri ve aylık gelire göre gelişmeleri kaçırma korkusu arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Literatür incelendiğinde Bor (2018) ve Hızarcı'nın (2018) yapmış oldukları çalışmalarda benzer sonuçlara rastlanmıştır. Aylık gelir ve anne-baba eğitim düzeyinin gelişmeleri kaçırma korkusuna bir etkisinin olmadığı görülmektedir. Literatürde aksi bir durumu iddia eden çalışmaya rastlanmamıştır.

Ergenlerin kardeş sayılarına göre gelişmeleri kaçırma korkusu arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Ergenlerin kardeş sayılarının gelişmeleri kaçırma korkusuna bir etkisi olmadığı görülmektedir. Literatürde ilgili değişkenlerle alakalı benzer bir çalışmaya rastlanmamıştır.

Çalışmada ergenlerin sahip oldukları sosyal medya hesabı sayısı 2 ve 4 olanların 1 ve 3 olanlara göre gelişmeleri kaçırma korkusu düzeylerinin anlamlı bir şekilde daha yüksek olduğu bulunmuştur. Literatür incelendiğinde araştırma sonucuna paralellik gösteren çalışmalara rastlanmıştır (Gökler vd., 2016; Gezgin et al., 2017; Hoşgör vd., 2017). Sahip olunan sosyal medya hesabı arttıkça buna paralel olarak ergenlerin gelişmeleri kaçırma korkusu düzeyleri de artmaktadır denilebilir.

Çalışmada ergenlerin en sık kullandıkları sosyal medyaya göre gelişmeleri kaçırma korkusu arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Twitter ve Instagram kullananların, Youtube kullananlara göre gelişmeleri kaçırma korkusu düzeyleri daha yüksektir. Bu sonuca gerekçe olarak Twitter ve Instagram'da anlık güncelleme ve paylaşımların Youtube'a göre daha sık olduğu söylenebilir. Literatür incelendiğinde ilgili değişkenlerle ilgili benzer bir çalışmaya rastlanmamıştır.

Çalışmada ergenlerin sosyal medyada günlük geçirdikleri süreye göre gelişmeleri kaçırma korkusu arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Günlük 3

saatten fazla zamanını sosyal ağlarda geçiren ergenlerin, 1-3 saat arası ve 1 saatten az geçirenlere göre gelişmeleri kaçırma korkusu daha yüksektir. Literatür incelendiğinde araştırmayı destekleyici benzer çalışmalara rastlanmıştır (Przbycki et al., 2013; Baker et al., 2016; Gökler vd., 2016; Hoşgör vd., 2017; Oberst et al., 2017; Gezgin et al., 2017; Bor, 2018). Katılımcıların GKK düzeyleri ile sosyal medyada günlük geçirdikleri zaman arasında pozitif bir ilişki olduğu görülmektedir. Yapılan bazı benzer çalışmalara göre ise anlamlı bir farklılık bulunamamıştır (Hızarcı, 2018; Terzi, 2019).

Çalışmada ergenlerin yalnızlık düzeylerine göre gelişmeleri kaçırma korkusu arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Literatür incelendiğinde benzer sonuçlara ulaşan çalışmalara rastlanmıştır (Tayiz, 2018; Terzi, 2019). Bu sonuçların aksine yapılan bazı çalışmalarda sosyal medyadan dolayı interneti aşırı derecede kullananlarda yalnızlaşma belirtileri ortaya çıkabilmektedir (Esen ve Siyez, 2011; Karagülle ve Çaycı, 2014).

Çalışmada ergenlerin akademik başarı düzeylerine göre gelişmeleri kaçırma korkusu arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Literatür incelendiğinde bulunan sonucun aksine farklı sonuçlara rastlanmıştır. İnternet bağımlılığı öğrencilerin ders çalışmalarına engel olarak başarılarında düşüşe neden olmaktadır (Kubey et al., 2001; Niemi et al., 2005; Chang and Law, 2008; Duman, 2016).

5.2. Ergenlerin Yalnızlık Puanlarına İlişkin Yargılar

Çalışmada ergenlerin cinsiyet değişkenine göre yalnızlık düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Literatür incelendiğinde bu sonuca benzer çalışmalara rastlanmaktadır (Bayraktar, 2013; Eni, 2017; Tayiz, 2018; Kılıç, 2018). Bu sonuçların aksine erkeklerin kızlara göre yalnızlık düzeylerinin daha yüksek olduğunu gösteren birçok çalışmaya rastlanmaktadır (Haliloğlu, 2008; Duyan vd., 2008; Yıldırım vd., 2011; Atli vd., 2015; Aksak, 2017). Bu durumun toplumsal yapımızla açıklanabileceği söylenmektedir (Akbağ ve İmamoğlu, 2010). Erkeğe ve kadına atfedilen tanımlar, bireylerin duygusal tepkilerine yansımaktadır. Erkek gülmez, ağlamaz, çok konuşmaz vb. yargılar erkekleri kadınlara oranla iç dünyalarında yalnız yaşamaya itebilmektedir.

Çalışmada ergenlerin yaş gruplarına göre yalnızlık düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Literatür incelendiğinde bu sonuca benzer çalışmalara rastlanmaktadır (Yücel, 2009; Kılıç, 2013; Yalçın, 2015; Korkmaz, 2017; Eni, 2017). Bulunan sonuçların aksine öğrencilerin yaşı arttıkça yalnızlık düzeylerinin azaldığına dair bulgulara da ulaşılmıştır (Kozaklı, 2006; Yılmaz vd., 2008; Aksak, 2017).

Çalışmada ergenlerin disiplin cezası alıp almamasına göre yalnızlık düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Disiplin cezasının yalnızlık düzeyi üzerinde bir etkisinin olmadığı görülmektedir. Literatür incelendiğinde benzer sonuçlara rastlanmıştır (Duyan vd., 2008).

Çalışmada ergenlerin anne-baba eğitim düzeyine göre yalnızlık düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Literatür incelendiğinde benzer sonuçlara rastlanmıştır (Eni, 2017). Duyan ve arkadaşları (2008) tarafından yapılan farklı bir araştırmanın sonucuna göre ise anne ve babası üniversite mezunu olan kişilerin yalnızlık puanları diğer gruplara göre daha düşük bulunmuştur.

Çalışmada ergenlerin aylık gelir durumuna göre yalnızlık düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Literatür incelendiğinde benzer sonuçlara rastlanmıştır (Akkul ve Ümmet, 2007). Bulunan sonuçların aksine öğrencilerin gelir ortalaması arttıkça, yalnızlığın azaldığına dair çalışmalara da rastlanmaktadır (Demirtaş, 2007; Duyan vd., 2008; Aksak, 2018). Bu durumun sebebi gelir durumu iyi olan ergenlerin aktivitelere (sinema, eğlence vb.) daha çok katılarak yalnızlık hissini azaltması olarak düşünülebilir.

Çalışmada ergenlerin kardeş sayılarına göre yalnızlık düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Literatür incelendiğinde benzer sonuçlara rastlanmıştır (Akkul ve Ümmet, 2007; Yılmaz vd., 2008; Koç ve Sağlam, 2009; Altundağ, 2013). Araştırma sonucundan farklı sonuçlara ulaşan araştırmalar da mevcuttur. Bu araştırmalara göre kardeş sayısı 3 ve üzerinde olanların yalnızlık ölçeğinden aldıkları puanların daha yüksek olduğu bulunmuştur (Demirtaş, 2007; Duyan vd., 2008; Aksak, 2018).

Çalışmada ergenlerin kullandıkları sosyal medya hesabı sayısına göre yalnızlık düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Sahip olunan sosyal medya hesabı arttıkça veya azaldıkça yalnızlık üzerine bir etkisinin olmadığı

görülmektedir. Literatür incelendiğinde ilgili değişkenlerle alakalı çalışmalara rastlanmamıştır.

Çalışmada ergenlerin en sık kullandıkları sosyal medyaya göre yalnızlık düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. En sık kullanılan sosyal medyanın yalnızlık üzerine bir etkisinin olmadığı görülmektedir. Literatür incelendiğinde ilgili değişkenlerle alakalı çalışmalara rastlanmamıştır.

Çalışmada ergenlerin sosyal medyada geçirdikleri süreye göre yalnızlık düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Literatür incelendiğinde benzer sonuçlara rastlanmıştır (Aksak, 2017; Terzi, 2019). Ergenlerin sosyal medyada geçirdikleri süre yalnızlıklarını yordamamaktadır.

Çalışmada ergenlerin akademik başarılarına göre yalnızlık düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Literatür incelendiğinde araştırmanın sonucundan farklı sonuçlara da rastlanmıştır. Bu sonuçlara göre yalnızlık düzeyi düşük olan öğrencilerin akademik başarılarının daha yüksek olduğu görülmüştür (Ishiyama, 1984;Ponzetti and Gate,1981; Demir, 1990; Yıldırım, 2000; Duyan, 2008; Korkmaz, 2017).

5.3. Ergenlerin Akademik Başarılarına İlişkin Yargılar

Çalışmada ergenlerin cinsiyet değişkenine göre akademik başarı düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Kadınların akademik başarıları erkeklere oranla daha yüksektir. Aba (2018) tarafından yapılan çalışmaya göre ise kadınların ve erkeklerin arasında akademik başarı düzeyleri açısından anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır.

Çalışmada ergenlerin yaş gruplarına göre akademik başarı düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Literatür incelendiğinde ise benzer çalışmalara rastlanmaktadır (Aba, 2018).

Çalışmada ergenlerin disiplin cezası alıp almamasına göre akademik başarı düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Disiplin cezası almamış öğrencilerin akademik başarısının, disiplin cezası almış öğrencilere göre bariz bir şekilde yüksek olduğu görülmektedir. Buna gerekçe olarak disiplin cezası almış öğrencilerin okuldan uzaklaştırma almaları sonucunda derslerinden uzak kalması söylenebilir.

Çalışmada ergenlerin anne-baba eğitim düzeylerine göre akademik başarı düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Aba (2018)'nin yapmış olduğu çalışmaya göre ise anne-baba eğitim düzeyi yüksek okul olan öğrencilerin lise ve ilkokul olanlara göre daha yüksek akademik başarılarının olduğu, ama sonucun anlamlı olmadığı görülmüştür.

Çalışmada ergenlerin aylık gelir durumuna göre akademik başarı düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Aylık gelir ortalaması 3000-4500 olanların 1500-3000 olanlara göre akademik başarı düzeylerinin daha yüksek olduğu görülmüştür. Bu duruma gerekçe olarak gelir düzeyi daha yüksek olanların özel ders alma imkanlarının fazla olması gösterilebilir. Aba (2018) tarafından yapılan çalışmaya göre ise aylık gelir durumu ile akademik başarı düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır.

Çalışmada ergenlerin kardeş sayılarına göre akademik başarı düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Ergenlerin kardeş sayılarının akademik başarı üzerinde bir etkisi olmadığı görülmektedir. Literatür incelendiğinde ilgili değişkenlerle alakalı çalışmalara rastlanmamıştır.

Çalışmada ergenlerin kullandıkları sosyal medya sayısı, en sık kullandıkları sosyal medya ve sosyal medya üzerinde geçirdikleri zamana göre akademik başarı düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Bu sonuçların aksine bu araştırmadaki değişkenlere yakın olarak internet bağımlılığıyla ilgili yapılan çalışmalara bakıldığında, internet bağımlılığının akademik başarı üzerinde negatif bir yordayıcı olduğu görülmektedir (Günüçi, 2009). Bu bulgu birçok çalışma tarafından desteklenmektedir (Brenner, 1997; Morahan-Martin and Schumacher 2000; Bayraktar, 2001; Niemz et al., 2005; Eldeleklioğlu ve Vural-Batık, 2013).

BÖLÜM 6

SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1 Sonuç

Bu araştırma ile gelişmeleri kaçırma korkusu yaşayan ergenlerin, akademik başarı ve yalnızlık düzeylerinin üzerindeki etkisinin ve bu etkinin sosyo-demografik değişkenler açısından incelenerek araştırılması amaçlanmıştır. Araştırmanın örneklemini 2018-2019 eğitim-öğretim yılı içerisinde Antalya ili Alanya ilçesinde bulunan özel bir lisede okumakta olan random seçilmiş 71 erkek, 62 kadın olmak üzere toplam 133 kişiden oluşmaktadır.

Gelişmeleri kaçırma korkusu kavramı ülkemize yeni kazandırılmış bir kavram olduğu için literatürde az sayıda çalışmaya rastlanmıştır. Bu bakımdan ilgili konunun daha sonrasında yapılacak olan benzer çalışmalar açısından öncü nitelik taşıyabileceği düşünülmektedir. Literatürde benzer ve ilgili konularda yapılan çalışmalar incelendiğinde tutarlılık ve farklılık gösteren çalışmalara rastlanmıştır.

Araştırmada gelişmeleri kaçırma korkusu yaşayan ergenlerin akademik başarı, demografik özellikler ve yalnızlık düzeylerine göre farklılık göstereceği düşünülmüş ama ulaşılan bulgular bu hipotezi doğrulamamıştır. Gelişmeleri kaçırma korkusu yaşayan ergenlerin, akademik başarı, demografik özellikler ve yalnızlık düzeyleri üzerinde anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Diğer bir hipotezde ise gelişmeleri kaçırma korkusu yaşayan ergenlerin sosyal ağlarda günlük ortalama geçirdikleri zamana göre farklılık göstereceği düşünülmüş ve elde edilen bulgular bu hipotezi doğrulamıştır. Ergenlerin sosyal ağlarda günlük ortalama geçirdikleri zaman arttıkça gelişmeleri kaçırma korkusunun da arttığı görülmektedir.

6.2. Öneriler

1. Türkiye’de gelişmeleri kaçırma korkusuyla ilgili literatürde çok az sayıda çalışma bulunmaktadır, bundan dolayı bu konu üzerine daha fazla araştırma yapılabilir.
2. Araştırma örneklem sayısı artırılarak ve farklı yaş gruplarında karşılaştırma yapılarak tekrarlanabilir.

3. Liselerde psikologlar veya rehberlik servisleri tarafından internetin aşırı kullanımını önleyici ve bilinçlendirme açısından çalışmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

Aba, D. (2018). Öğrencilerin sınav kaygısı ile akademik başarı arasındaki cinsiyet farklılığı. Yüksek Lisans Tezi. Üsküdar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Abhijit,N.(2011). Facebook addiction.
<http://www.buzzle.com/articles/facebookaddiction.html>. Erişim tarihi: 24 Nisan 2019

Akbağ, M. ve Erden-İmamoğlu, S. (2010.) Cinsiyet ve bağlanma stillerinin utanç, suçluluk ve yalnızlık duygularını yordama gücünün araştırılması. Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri 10(2), 651-682.

Akıllı, G. K., & Gezgin, D. M. (2016), “Examination of the Relationship between Nomophobia Levels and Different Behavior Patterns of University Students [Üniversite Öğrencilerinin Nomofobi Düzeyleri ile Farklı Davranış Örüntülerinin Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi]”. Mehmet Akif Ersoy University Journal of Education Faculty, 1(40), 51-69.

Akkul, N., ve Ümmet, D. (2007). Teknik eğitim fakültesi öğrencilerinin yalnızlık düzeyleri. Eğitim Bilimleri Dergisi, 25(25), 1-15.

Aksak, M. (2017). Farklı lise türlerine devam eden lise öğrencilerinin sosyal medyaya ilişkin tutumları ile yalnızlık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul

Alabi, O., F. (2013). A survey of Facebook addiction level among selected Nigerian University undergraduates. New Media and Mass Communication, 10(2012), 70-80.

Altundağ, Y. (2013). Anne-babası boşanmış ergenlerin psikolojik dayanıklılık düzeylerinde yordayıcı değişkenler olarak yaşam doyumu ve yalnızlık. Yüksek lisans tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu.

Andreassen, C., S. (2012). Development of a facebook addiction scale. Psychological Reports, 110(2), 501-517

Argın, F. S. (2013). Ortaokul ve Lise Öğrencilerinin Sosyal Medyaya İlişkin Tutumlarının İncelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Aslan, Ü. (2018). Dikkat eksikliği ve dürtüselliğin sosyal medya kullanımı ve gelişmeleri kaçırma korkusu ile olan ilişkisinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Üsküdar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Atli, A., Keldal, G., ve Sonar, O. (2015). Üniversite öğrencilerinin yabancılaşma ile yalnızlık düzeyleri arasındaki ilişki. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 12(29), 149-160.

Baker, Z. G., Krieger, H., & LeRoy, A., S. (2016). "Fear of Missing Out: Relationships with Depression, Mindfulness, and Physical Symptoms". Translational Issues in Psychological Science, 2(3), 275-282.

Baripoğlu, S. (2012). Facebook ve Twitter davranış bozukluğu yapıyor mu?. <http://www.e-psikiyatri.com/facebook-ve-twitter-davranis-bozuklugu-yapiyor-mu-33945>. Erişim tarihi: 27 Nisan 2019

Bat, M. (2012). Dijital platformda sosyal medyanın stratejik kurumsal iletişime etkisi. Doktora tezi. Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Bayrak, H. (6 Şubat 2019). 2019 Türkiye İnternet Kullanım ve Sosyal Medya İstatistikleri. <https://dijilopedi.com/2019-turkiye-internet-kullanim-ve-sosyal-medya-istatistikleri/>. Erişim tarihi: 25 Mart 2019

Bayraktar, F. (2001). İnternet kullanımının ergen gelişimindeki rolü. Yüksek lisans tezi, Ege Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Bayraktar, F. (2013). İnternet ve ergen gelişimi. İnternet bağımlılığı sorunlar ve çözümler içinde. Ankara: Anı Yayıncılık, 75-94.

Bayram, A. T. (2012). Pazarlama veri tabanının güncel bir unsuru olan sosyal medyanın otel pazarlamasındaki yeri. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Beşenk, Ö. İ. (2018). Sosyal Medya Platformlarının Kullanımı ile Gelişmeleri Kaçırma Korkusunun Duygusal Şemalarla Olan İlişkisinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Üsküdar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Beyens, I., Frison, E., & Eggermont, S. (2016). “I don’t want to miss a thing”: Adolescents’ fear of missing out and its relationship to adolescents’ social needs, Facebook use, and Facebook related stress. *Computers in Human Behavior*, 64, 1-8.

Bianchi, A., & Phillips, J. G. (2005). Psychological predictors of problem mobile phone use. *CyberPsychology & Behavior*, 8(1), 39-51.

Bor, A. H. (2018). Ergenlerde Sosyal Medyaya Yönelik Tutum, Sosyal Medya Kullanımında Gelişmeleri Kaçırma Korkusu ve Sosyal Kaygı Arasındaki İlişkiler. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul

Boyd, D. & Ellison, N (2004). Social Network Sites: Definition, History and Scholarship, *Journal of Computer-Mediated Communication*, 13(1), 210-230.

Brenner, V. (1997). Psychology of computer use: VLVII. Parameters of internet use, abuse and addiction: the first 90 days of the internet usage survey. *Psychological Reports*, 80, 879- 882.

Cassidy, J. (2006). Me media: Now hanging out on the internet became big business. *The New Yorker*, 82(13), 50.

Caverly, D. C., & Ward, A. (2008). Techtalk: Wikis and collaborative knowledge construction. *Journal of Developmental Education*, 32(2), .36-37.

Ceyhan, A. A. (2011). Ergenlerin problemli internet kullanım düzeylerinin yordayıcıları. *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi*, 18(2), 85-94.

Chang, M. K., & Law, S. P. M. (2008). Factor structure for Young’s Internet Addiction Test: A confirmatory study. *Computers in Human Behavior*, 24(6), 2597-2619.

Chaudhry, L. A. (2015). Can you please put your phone away? Examining how the FOMO phenomenon and mobile phone addiction affect human relationships.

Christakis, N. A., & Fowler, J., H. (2012). Sosyal ağların şaşırtıcı gücü: ve yaşantımızı biçimlendiren etkisi. Varlık Yayınları.

Clere, H. (2010). Social Media in Telecommunication. Clere Communication Publish. (E-Book).

Corey, G. (2008). Psikolojik Danışma Kuram ve Uygulamaları. Ankara, Metis Yayıncılık.

Cüceloğlu, D. (2005). İnsan ve davranışı. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Çakır, V. ve Çakır, V. (2011). Yalnızlık ve televizyon kullanımı. Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi, 7(1), 131-147.

Çam, E. ve İşbulan, O. (2012). A new addiction for teacher candidates: Social networks. The Turkish Online Journal of Educational Technology, 11(3), 14-19.

Çam, E. ve İşbulan, O. (2012). A new addiction for teacher candidates: Social networks. The Turkish Online Journal of Educational Technology (TOJET), 11(3), 14 19.

Çeçen, A. R. (2007). Üniversite öğrencilerinin cinsiyet ve yaşam doyumu düzeylerine göre sosyal ve duygusal yalnızlık düzeylerinin incelenmesi. Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 3 (2), 180- 190.

De Fleur, M., L. & Ball-Rokeach, S. (1977). Theories of Mass Communication, USA: Longman.

Demir, A. (1989). UCLA yalnızlık ölçeğinin geçerlik ve güvenirliği. Psikoloji dergisi, 7(23), 14-18.

Demir, A. (1990). "Üniversite öğrencilerinin yalnızlık düzeylerini etkileyen bazı etmenler". Yayınlanmamış Doktora tezi. Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

Demirtaş, A. S. (2007). İlköğretim 8. sınıf öğrencilerinin algılanan sosyal destek ve yalnızlık düzeyleri ile stresle başa çıkma düzeyleri arasındaki ilişki. Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Deperlioğlu, Ö. ve Köse, U. (2010). Web 2.0 Teknolojilerinin Eğitim Üzerindeki Etkileri ve Örnek Bir Öğrenme Yaşantısı. XII. Akademik Bilisim Konferansı Bildirileri, 337- 432.

Desjarlais, M., & Willoughby, T. (2010). A longitudinal study of the relation between adolescent boys and girls' computer use with friends and friendship quality: Support for the social compensation or the rich-get-richer hypothesis? Computers in Human Behavior, 26, 896e905. <http://dx.doi.org/10.1016/j.chb.2010.02.004>.

Dikme, G. (2013). Üniversite Öğrencilerinin İletisimde ve Günlük Hayatta Sosyal Medya Kullanım Alışkanlıkları (Kadir Has Üniversitesi Örneği). Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kadir Has Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Doğan, U. ve Karakağ, Y. (2016). Lise öğrencilerinin sosyal ağ siteleri kullanımının yordayıcısı olarak yalnızlık. Sakarya University Journal Of Education, 6(1), 57-71.

Dossey, L. (2014). FOMO, Digital Dementia, and Our Dangerous Experiment. The Journal of Science and Healing, 2(10), 69-73.

Duman, S. (2016). Ergenlerin problemli internet kullanımı ile akademik başarı ve ertelemeleri arasındaki ilişkinin incelenmesi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Duyan, V., Çamur-Duyan, G., Gökçearslan-Çifçi, E., Sevin, Ç., Erbay, E., ve İkizoğlu, M. (2008). Lisede Okuyan Öğrencilerin Yalnızlık Durumlarına Etki Eden Değişkenlerin İncelenmesi. Eğitim ve Bilim, 33(150), 28-41.

Düvenci, A. (2012). Ağ neslinin internet kullanımı üzerindeki sosyal medya etkisinin sosyal sapma yaklaşımı ile incelenmesi. Marmara Üniversitesi, Doktora Tezi (PhD), İstanbul.

Eldeleklioğlu, J., & Vural, M. (2013). Predictive effects of academic achievement, internet use duration, loneliness and shyness on internet addiction. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 28(28-1), 141-152.

Eni, Ş. (2017). Lise öğrencilerinin sosyal medya kullanma sıklığının yalnızlık algılarına etkisi. Haliç Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Er, G. (2008). Sanal ortamda itibar yönetimi: kurumsal itibar yönetimi ve İnternet'te itibarı izlemenin, korumanın ve güçlendirmenin yolları. Cinius Yayınları.

Erikson, E. (1984). İnsanın Sekiz Çağı. Birey ve Toplum Yayıncılık: Ankara.

Erözkan, A. (2004). Lise öğrencilerinin bağlanma stilleri ve yalnızlık düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 4(2).

Esen, E. ve Siyez, M.D.(2011). Ergenlerde internet bağımlılığını yordayan psiko-sosyal değişkenlerin incelenmesi. Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, 4 (36), 127-138.

Eşitti, Ş. (2015). Bilgi Çağında Problemli İnternet Kullanımı Ve Enformasyon Obezitesi: Problemli İnternet Kullanımı Ölçeğinin Üniversite Öğrencilerine Uygulanması. İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, (49), 75-97.

Flanagan, K. S., Erath, S. A., & Bierman, K. L. (2008). Unique Associations Between Peer and Social Anxiety in Early Adolescence. Journal of Clinical Child & Adolescent Psychology, 37(4), 759-769.

Fox, J., & Moreland, J., J. (2015). The dark side of social networking sites: An exploration of the relational and psychological stressors associated with Facebook use and affordances. Comput Human Behav, 45, 168-176

Fromm, E. (1995). Sevmeye Sanatı. İstanbul: Pavel Yayınevi, 57.

Gökler, M. E., Aydın, R., Ünal, E., & Metintaş, S. (2016). Sosyal ortamlarda gelişmeleri kaçırma korkusu ölçeğinin Türkçe sürümünün geçerlilik ve güvenilirliğinin değerlendirilmesi. Anadolu Psikiyatri Dergisi, 17(1), 52-59.

Griffin, J. (2010). The lonely society? Glasgow: The Mental Health Foundation.

Grohol, J. (2013), "FOMO addiction: The fear of missing out". PsychCentral, <http://psychcentral.com/blog/archives/2011/04/14/fomo-addiction-the-fear-of-missing-out/>

Gürsakal, N. (2009). Sosyal ağ analizi: pajek ucinet ve gmine uygulamalı. Dora yayınları.

Haliloğlu, S. (2008). Ortaöğretim 9. sınıf öğrencilerinin yalnızlık düzeyleri, bağlanma biçimleri ve işlevsel olmayan tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi (malatya ili örneği). Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.

Hato B. (2013), "Compulsive Mobile Phone Checking Behavior Out of a Fear of Missing Out: Development, Psychometric Properties and Test-Retest Reliability of a C-FoMo-Scale". ANR: 610304, Master's Thesis.

Hazar, M. (2011). Sosyal medya bağımlılığı: Bir alan çalışması. İletişim, Kuram ve Araştırma Dergisi, 32, 151-175.

Heres, J. & Thomas, F. (2007). 13 Civic participation and ICTs. Information and Communications Technologies in Society: E-Living in a Digital Europe, 2, 175.

Hızarcı, Ö. (2018). Problemlı Cep Telefonu Kullanımı, Sosyal Ortamlarda Gelişmeleri Kaçırma Korkusu(GKK), Yaşam Doyumu ve Bağlanma Stilleri Arasındaki İlişkinin Demografik Değişkenler Açısından İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Üsküdar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Hoşgör, H., Koç, T., S., Gündüz, H., D. ve Tandoğan, Ö. (2017). "Üniversite Öğrencileri Arasında Sosyal Medyadaki Gelişmeleri Kaçırma Korkusu Yaygınlığının Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi", 3(17), 213-223

Iacobani, M. (2008). The mirror neuron revolution: Explaining what makes humans social. <http://www.scientificamerican.com/article/the-mirror-neuron-revolut>. Erişim tarihi: 24 Nisan 2019

Ishiyama, F., L. (1984). "Shyness: Anxious Social Sensitivity and Self-Isolating Tendency" Adolescence, 76, 903-911, (1984).

Işık, M., ve Kaptangıl, İ. (2018). Akıllı telefon bağımlılığının sosyal medya kullanımı ve beş faktör kişilik özelliği ile ilişkisi: Üniversite öğrencileri üzerinden bir araştırma. Journal of the Human & Social Science Researches, 7(2), 695-717.

İmamoğlu, S. (2008). Genç Yetişkinlikte Kişilerarası İlişkilerin Cinsiyet, Cinsiyet Roller ve Yalnızlık Algısı Açısından İncelenmesi. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

İşiten, N. (2012). Facebook ve Twitter davranış bozukluğu yapıyor mu?. <http://www.e-psikiyatri.com/facebook-ve-twitter-davranis-bozuklugu-yapiyor-mu-33945>. Erişim tarihi: 27 Nisan 2019

Jood, T.E. (2017). “Missing the Present for the Unkown: The Relationship Between Fear of Missing Out (FoMO) and Life Satisfaction”, University of South Africa, Master Thesis.

JWT Intelligence (2012), Study: The FOMO Gender Gap. <https://www.jwtintelligence.com/2012/03/data-point-the-fomo-gender-gap/>. Erişim tarihi: 5 Mayıs 2019

Kahraman, M. (2010). Sosyal medya 101. İstanbul: Mediacat Yayınları.

Kara, T. ve Özgen, E. (2012). Sosyal Medya Akademi,. Beta Basın Yayıncılık.

Kara, Y. ve Coşkun, A. (2012). Sosyal ağların pazarlama aracı olarak kullanımı: Türkiye'deki hazır giyim firmaları örneği. Afyon Kocatepe Üniversitesi İİBF Dergisi, 14(2), 73-90.

Karaduman M. (2013). İş yaşamında yalnızlık algısının örgütsel vatandaşlık davranışı ile ilişkisi ve öğretmenler üzerinde bir uygulama, YayınlanmıŞ Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.

Karagülle, A. E., ve Çaycı, B. (2014). Ağ Toplumunda Sosyalleşme ve Yabancılaşma. The Turkish Online Journal of Design Art and Communication, 4(1), 1-9.

Karaiskos, D., Tzavellas, E., Balta, G., & Paparrigopoulos, T. (2010). P02-232-Social network addiction: a new clinical disorder?. European Psychiatry, 25, 855.

Karakoç, E., ve Taydaş, O. (2013). Bir serbest zaman etkinliği olarak üniversite öğrencilerinin internet kullanımı ile yalnızlık arasındaki ilişki. Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi, 7(4), 33-45.

Karasar, N. (1994). Bilimsel araştırma yöntemi: kavramlar, ilkeler, teknikler. Ankara: 3A Araştırma Eğitim Danışmanlık Ltd.

Kavcar, B. (2011). Duygusal Zeka İle Akademik Başarı ve Bazı Demografik Değişkenlerin İlişkileri: Bir Devlet Üniversitesi Örneği. Yayınlanmamış (Doktora Tezi). Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kılıç, M. (2013). Gerçek yaşam tadında: Gelişim dönemleri 3 yetişkinlik ve yaşlılık. Ankara: Pegem Akademi.

Kılıç, M. (2018). Lise öğrencilerinin kendilik algıları ve yalnızlık düzeylerinin sosyal ağ kullanma alışkanlıkları ve amaçlarını yordama gücü. Biruni Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Kılınç, H ve Sevim, A.S (2005) Ergenlerde yalnızlık ve bilişsel çarpıtmalar, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 38(2), 67-89

Kırık, A. M. (2015). Sivil Toplumun Sınırlandırılmayan Sosyal Medya Sorunsalı. Bilişim ve, 161-184.

Kırık, A. M., Arslan, A., Çetinkaya, A., & Gül, M. (2015). “A Quantitative Research on the Level of Social Media Addiction Among Young People in Turkey”, International Journal of Science Culture and Sport, 3(3), 108-122.

Kırtıloğlu, G. (2018) WhatsApp nedir? Nasıl kullanılır?. <https://gezgindunyasi.com/whatsapp-nedir-nasil-kullanilir/>. Erişim tarihi: 2 Mayıs 2019

Kim, W., Sang, O. R., & Lee, W. (2010). “On Social Web Sites”. Information Systems, 35, 215-236.

Kirschner, P. A., & Karpinski, A. C. (2010). Facebook® and academic performance. Computers in human behavior, 26(6), 1237-1245.

Koç, Z ve Sağlam, Z. (2009). Bir grup üniversite hemGirelik öğrencisinde yalnızlık. Aile ve Toplum, 4(6).62-73

Korkmaz, N. (2017). Lise Öğrencilerinde İnternet Kullanımının Başarı, Yalnızlık ve Depresyon Düzeyleri ile İlişkisi. Yüksek Lisans Tezi, Üsküdar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Kozaklı, H. (2006). Üniversite öğrencilerinde yalnızlık ve sosyal destek düzeyleri arasındaki ilişkilerin karşılaştırılması. Yüksek lisans tezi, Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.

Kubey, R. W., Lavin, M. J., & Barrows, J. R. (2001). Internet use and collegiate academic performance decrements: Early findings. *Journal of communication*, 51(2), 366-382.

Kuss, D., J. & Griffiths, M., D. (2011). Excessive Online Social Networking: Can Adolescents Become Addicted to Facebook.? *Education and Health*, 29, 63-66

Kuyucu, M. (2013). Yeni İletişim Aracı Olarak Sosyal Medya ve Sosyal Ağlar Üzerine Bir Güncelleme. *Yeni İletişim Teknolojileri ve Yeni Medya*, 114-151.

Mayfield, A. (2008). What is social media, an e-book by antony mayfield from icrossing. 24 Nisan 2019
http://www.icrossing.co.uk/fileadmin/uploads/eBooks/What_is_Social_Media_iCrossing_ebook.pdf

Metin, B., Pehlivan, R. ve Tarhan, R. (2017). Üsküdar Gelişmeleri Kaçırma Korkusu Ölçeğinin Geçerlilik ve Güvenirlilik Çalışması. *The Journal of Neurobehavioral Sciences*, 4(2), 43-46.

Moody, E., J. (2001). Internet Use and its Relationship to Loneliness. *Cyberpsychology & Behavior*, 4(3), 393-401

Morahan-Martin, J.M., & Schumacher, P. (2000). Incidence and correlates of pathological internet use among college students. *Computers in Human Behavior*, 16, 13- 29.

Niemz, K., Griffiths, M., & Banyard, P. (2005). Prevalence of pathological Internet use among university students and correlations with self-esteem, the General Health Questionnaire (GHQ), and disinhibition. *Cyberpsychology & behavior*, 8(6), 562-570.

Oberst, U., Wegmann, E., Stodt, B., Brand, M., & Chamarro, A. (2017). Negative consequences from heavy social networking in adolescents: The mediating role of fear of missing out. *Journal of adolescence*, 55, 51-60.

Onuk, Ö. (2007). Müzik öğretmenliği lisans programı öğrencilerinin öğretmenliğe güdülenmeleri ile akademik başarıları arasındaki ilişki (Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.

Oran, B. (2018). WordPress Nedir? Ne İşe Yarar? Neler Yapılır?. <https://wpmavi.com/wordpressbaslangic/wordpress-nedir.html>. Erişim tarihi: 25 Nisan 2019

Oulasvirta, A., Tye R., Lingyi M., & Eeva R. (2012), "Habits make Smartphone Use More Pervasive". *Personal and Ubiquitous Computing*. 16(1), 105-114, <http://dx.doi.org/10.1007/s00779-011-0412-2>.

Özdiñç, T. (2014). Okul öncesi eğitimde aile katılımında sosyal medya kullanımı: Bir durum çalışması. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Bahçeşehir Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Özodaşık, M. (2001). Modern insanın yalnızlığı. Konya: Çizgi Kitapevi Yayınları.

Peplau, L. A., & Perlman, D. (1982). Perspectives on loneliness. *Loneliness: A sourcebook of current theory, research, and therapy*. New York, NY: Wiley-Interscience, 1-18

Ponzetti, J., & Gate, R., M. (1981) "Sex Differences in the Relationship between Loneliness and Academic Performance" *Psychological Reports*, 48, 759-768.

Przybylski, A. K., Murayama, K., DeHaan, C. R., & Gladwell, V. (2013). Motivational, emotional, and behavioral correlates of fear of missing out. *Computers in Human Behavior*, 29(4), 1841-1848.

Russell, D., Peplau, L. A., & Cutrona, C. E. (1980). The revised UCLA Loneliness Scale: concurrent and discriminant validity evidence. *Journal of personality and social psychology*, 39(3), 472.

Russell, D., Peplau, L. A., & Ferguson, M. L. (1978). Developing a measure of loneliness. *Journal of personality assessment*, 42(3), 290-294.

Sanders, C., Field, T., Diego, M. & Kaplan, M. (2000). The Relationship of Internet Use to Depression and Social Isolation Among Adolescents. *Adolescence*, 35(138), 237-242.

Sarı, İ., Altıncı, E. E., Yenigün, Ö., ve Öztürk, A. (2011) Temel Psikolojik İhtiyaçların Tatmininin Genel Öz Yeterlik Ve Sürekli Kaygı Üzerine Etkisi (Sakarya Üniversitesi Spor Yöneticiliği Bölümü Örneği). *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 9(4) 149-156.

Song, X., Zhang, X., Zhao, Y., & Song, S. (2017). Fearing of missing out (FoMO) in mobile social media environment: Conceptual development and measurement scale. *iConference 2017 Proceedings*, 733-738.

Staiano, J., Lepri, B., Aharony, N., Pianesi, F., Sebe, N., & Pentland, A. (2012). Friends don't lie: inferring personality traits from social network structure. In *Proceedings of the 2012 ACM conference on ubiquitous computing*, 321-330.

Süzgün, S. (2013). Türkiye'deki kurumsal marka imajlarının sosyal ağlar üzerinden yönetimi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kadir Has Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Tayız, V. (2018). Üniversite Öğrencilerinin Gelişmeleri Kaçırma Korkusu ve Yalnızlık Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Van.

Terzi, Ş. (2019). Sosyal Medyada Gelişmeleri Kaçırma Korkusunun Yalnızlık ve Kişilerarası İlişkiler Açısından İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Üsküdar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Tezer, N., ve Arkar, H. (2013). Sosyal ilişkilerde kişilik özellikleri etkili mi? Sosyal ağ, yalnızlık ve algılanan sosyal desteğin aracı etki olarak incelenmesi. *Anatolian Journal of Psychiatry*, 14, 46-52.

We Are Social (2019). Digital in 2019 Global Overview, A Collection of Internet, Social Media, and Mobile Data From Around The World. 20 Nisan 2019, <https://wearesocial.com>.

Weiss, R.S. (1973), “Loneliness: The experience of emotion and social isolation”, Cambridge, MA: MIT Press.

Yahyaoglu, R. (2007). Yalnızlık Psikolojisi: Kurt Kapanından Huzur Limanına. İstanbul: Nesil Yayınları.

Yalçın, G. (2015). Sosyal medyanın yoğun kullanımının ileri ergenlikte yalnızlık ve depresyona etkisi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Arel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Yıldırım, İ. (2000). Akademik başarının yordayıcısı olarak yalnızlık, sınav kaygısı ve sosyal destek, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 18, 167-176.

Yılmaz, E., Yılmaz, E., & Karaca, F. (2008). Üniversite öğrencilerinin sosyal destek ve yalnızlık düzeylerinin incelenmesi. Genel Tıp Dergisi, 18(2), 71-79.

Yin, F. S., Liu, M. L. & Lin, C. P. (2015). “Forecasting the continuance intention of social networking sites: Assessing privacy risk and usefulness of technology”, Technological Forecasting and Social Change 99, 267-272.

Yücel, N. (2009). Ergenlerin Akran İlişkileri ve Yalnızlık Düzeylerinde Evde İnternet Kullanımının Etkisinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara

Yücel, N. ve Gürsoy, F. (2013). Ergenlerin akran ilişkileri ile yalnızlık düzeylerinde internet kullanımının etkisi. İnternet Bağımlılığı Sorunlar ve Çözümler. Anı Yayıncılık: Ankara.

Zarella, D. (2011). The social media marketing book, Safari Books Online: Cambridge.

Zorbaz, O., ve Dost, M. T. (2014). Lise öğrencilerinin problemli internet kullanımının cinsiyet, sosyal kaygı ve akran ilişkileri açısından incelenmesi. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 29(29), 298-310.

EKLER

EK-1: Kişisel Bilgi Formu

Sayın Katılımcılar;

Aşağıda sizi tanımamıza yönelik bazı sorular bulunmaktadır. Sorulara içtenlikle cevap vermeniz araştırmanın güvenilirliği açısından taşımaktadır. **Test üzerinde kimliğinizi belirten herhangi bir soru bulunmamaktadır.** Bu nedenle her soru için mümkün olduğunuzca samimi bir şekilde size uyan cevabı işaretleyiniz.

A) Kişisel Bilgiler

1-Cinsiyetiniz:

☐ Erkek ☐ Kadın

2-Yaşınız:

3-Genel Not Ortalamanız: ☐ 50-65 ☐ 65-75 ☐ 75-90 ☐ 90-100

4-Disiplin Cezası Aldınız mı?:

☐ Evet ☐ Hayır

B) Aileye Ait Bilgiler

1- Anneniz :

☐ Yaşıyor ☐ Vefat etti ☐ Anne-baba ayrı

2- Annenizin eğitim durumu:

☐ İlkokul ☐ Ortaokul ☐ Lise ☐ Üniversite ☐ Yüksek Lisans/Doktora

3- Babanız :

☐ Yaşıyor ☐ Vefat etti

4- Babanızın eğitim durumu :

☐ İlkokul ☐ Ortaokul ☐ Lise ☐ Üniversite ☐ Yüksek Lisans/Doktora

5- Ailenizin aylık geliri ortalama ne kadar?

☐ 1500-3000 ☐ 3000-4500 ☐ 4500-6000 ☐ 6000+

6- Kaç Kardeşsiniz? :

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ve üzeri

C) Sosyal Ağ Kullanımı Bilgileri

1- En Sık Kullandığınız Sosyal Ağ:

☐ Facebook ☐ Twitter ☐ Instagram ☐ Youtube ☐ Snapchat

2- Sosyal ağlarda günde ortalama kaç saat geçirirsiniz?:

☐ 1 saatten az ☐ 1-3 saat arası ☐ 3 saatten fazla

3- Kaç tane sosyal medya kullanıyorsunuz?:

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ve üzeri

EK-2: UCLA Yalnızlık Ölçeği

Aşağıda çeşitli duygu ve düşünceleri içeren ifadeler verilmektedir. Sizden istenilen her ifade de tanımlanan duygu ve düşünceyi ne sıklıkta hissettiğinizi ve düşündüğünüzü yandaki uygun yere(x) işareti koyarak belirtiniz.

Ben bu durumu...	Hiç yaşamam	Nadiren yaşarım	Bazen yaşarım	Sık sık yaşarım
1. Kendimi çevremdeki insanlarla uyum içinde hissediyorum.				
2. Arkadaşım yok.				
3. Başvurabileceğim hiç kimse yok.				
4. Kendimi yalnız hissetmiyorum.				
5. Kendimi bir arkadaş grubunun bir parçası olarak hissediyorum.				
6. Çevremdeki insanlarla birçok ortak yönüm var.				
7. Artık hiç kimseyle samimi değilim.				
8. İlgilerim ve fikirlerim çevremdekilerce paylaşılmıyor.				
9. Dışa dönük bir insanım.				
10. Kendime yakın hissettiğim insanlar var.				
11. Kendimi grubun dışına itilmiş hissediyorum.				
12. Sosyal ilişkilerim yüzeyseldir.				
13. Hiç kimse beni gerçekten iyi tanımıyor.				
14. Kendimi diğer insanlardan soyutlanmış hissediyorum.				
15. İsteddiğim zaman arkadaş bulabilirim.				
16. Beni gerçekten anlayan insanlar var.				
17. Bu derece içime kapanmış olmaktan dolayı mutsuzum.				
18. Çevremde insanlar var, ama benimle değil.				
19. Konuşabileceğim insanlar var.				
20. Derdimi anlatabileceğim insanlar var.				

EK-3 Üsküdar Gelişmeleri Kaçırma Korkusu Ölçeği

Aşağıda çeşitli durumlara ilişkin ifadeler bulunmaktadır. Lütfen ifadeyi okuduktan sonra size uyma derecesini sağ taraftaki kutucuklardan birini işaretleyerek belirtiniz.

Telefonumu Düzenli Olarak Kontrol Etmezsem.....	Hiç KATILMIYORUM	KATILMIYORUM	BİRAZ KATILMIYORUM	KATILMIYORUM	Tamamen katılıyorum.
1)Önemli bir şeyi kaçırma ihtimalimden dolayı korku duyarım.	1	2	3	4	5
2) Huzursuz olurum.	1	2	3	4	5
3) İyim rahat etmez.	1	2	3	4	5
4) Kaygı hissedirim.	1	2	3	4	5
5) Meraklanırım.	1	2	3	4	5
6) İşyerimdeki/okuldaki güncel gelişmeleri takip edemeyeceğimden korkarım.	1	2	3	4	5
7) Sosyal gündemden kopacağım için endişe duyarım.	1	2	3	4	5
8) Rahatsız olmam.	1	2	3	4	5
9) Eğlenceli bir şeyleri kaçıracağımın korkarım.	1	2	3	4	5
10) Yükümlülüklerimi yerine getirmede aksaklıklar olacağından kaygılanırım	1	2	3	4	5
11) Grup dışında kalacağımın korkarım.	1	2	3	4	5
12) Önemli bir görüşmeyi kaçırma ihtimali beni rahatsız eder.	1	2	3	4	5
13) İş veya okuldan gelecek önemli mesajları kaçıracağımın endişe duyarım.	1	2	3	4	5
14) Çevremde olabilecek tehlikelerden (terör, doğal afet vs.) haber alamayacağım için kendimi huzursuz hissedirim.	1	2	3	4	5
15) Ulaşılamayacağım için kaygı duyarım.	1	2	3	4	5
16) Aklım telefonumda kalacağı için işime odaklanamam	1	2	3	4	5
17) Arkadaşlarımın bensiz buluşma ihtimallerinden dolayı endişe duyarım	1	2	3	4	5
18) Sosyal aktiviteleri kaçıracağımın korkarım.	1	2	3	4	5
19) Sosyal medya paylaşımlarıma gelen yorumları göremeyeceğim için mutsuz olurum.	1	2	3	4	5
20) Patronumun bana ulaşamayıp öfkeleneneceğinden endişe duyarım.	1	2	3	4	5
21) Yakınlarımin başına bir şey geleceğinden korkarım.	1	2	3	4	5
22) Bir şey kaçırma endişesi duymam.	1	2	3	4	5

EK-4 Özgeçmiş

Kişisel Bilgiler:

Adı Soyadı: Süleyman Yalçın

Doğum Tarihi: 04.09.1995

E-mail: slymnylc07@gmail.com

Yüksek Lisans: Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Klinik Psikoloji
2017-2019

Lisans: Acıbadem Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Psikoloji 2013-2017

Yabancı Dil Bilgisi

İngilizce

Bilgisayar Bilgileri

Microsoft Office Programları

SPSS